VERS

REVISTA ASOCIAȚIEI "NICOLAE BĂLCESCU"

Anul 4 — No. 1 | * 1954 * | Ianuarie-Martie

ANIȘOARA STAN

VERS

ÎNAINTE DE A RIDICA STEAGUL PENTRU DOBÂNDIREA DREPTĂŢILOR ŢĂRII, M'AM ÎMBRĂCAT CU CĂMAŞA MORŢII.

Tudor VLADIMIRESCU

Anul 4. - 1954 IANUARIE - MARTIE Nr.1.

REVISTA ASOCIAŢIEI " NICOLAE BĂLCESCU "

CÂNTECUL PĂMÂNTULUI

Pământule rodnic, pământule sfânt,
Tu care mi-eşti leagăn, cămin şi mormânt,
Ridică spre focul aceleiaşi stele
Credinţele tale, credinţele mele.

Evlavie ţie, pământule bun!
In sânul tău doarme trecutul străbun
Păstrând, pietre scumpe din vremile-acele,
Comorile tale, comorile mele.

Când gemi sub copite de cai frământat,
De graniţi duşmane adânc sfâşiat,
Se sbat în furtuna mâniilor grele
Durerile tale, durerile mele.

Învolbură'n mine viteze puteri!
Iar când voiu fi vrednic ţărâna să-mi ceri,
Pe groapa-mi uitată să creşti viorele
Iubirile tale, iubirile mele.

Din clocotul inimii stinse să-mi faci
Umbroase coroane de falnici copaci,
Prin mândrele vârfuri să urci către stele
Nădejdile tale, nădejdile mele.

Nichifor C R A I N I C

+‡+

SĂRBĂTOAREA NOASTRĂ

Cu acest număr,VERS intră în cel de al patrulea an de apariţie.
Destinul publicaţiilor literare,a fost întotdeauna sumbru. In România de ieri,apariţia şi dispariţia acestor reviste trecea de cele mai multe ori,neobservată,sau,în cel mai fericit caz,luată în seamă de un grup foarte restrâns.In exil,situaţia este mult mai tristă.Legătura dintre revistă şi cititor,dacă era greu de realizat în ţară,aici,este aproape imposibilă.Imprăştierea în cele patru unghiuri ale lumii,viaţa nesigură,peregrinările de ici colo , rup şi bruma de legături create.Iar lipsurile materiale,ca şi indiferenţa crasă a masselor,zădărnicesc de cele mai multe ori,orice fel de realizare în acest domeniu.

...Şi totuşi,VERS a rezistat timp de trei ani tuturor greutăţilor.In timp ce alte publicaţii de acest soiu,mureau după primele numere,revista aceasta a prins din ce în ce mai mult aripi,şi-a mărit numărul paginilor şi a adunat în jurul ei un grup de colaboratori cu care oricare altă publicaţie din exil s'ar mândri.

Trei ani din viaţa unei reviste,în condiţiile menţionate mai sus,nu numai aici şi acum,dar chiar în România liberă de ieri, ar fi fost un prilej de bucurie şi sărbătoare pentru toţi aceia care prin muncă sau simpla colaborare,se simt mai mult sau mai puţin legaţi sufleteşte de revista lor.Pentrucă trei ani de apariţie, o spunem fără rezerve şi fără teama de a fi desminţiţi,înseamnă mult Colosal de mult.Mai ales pentru o revistă care apare în această haină modestă a pribegiei:mimeografiată.Căci trei ani de apariţie înseamnă muncă,înseamnă zile şi nopţi chinuite în slujba unui ideal,-altul decât acela al unei satisfacţii pur personale -, înseamnă nervi măcinaţi şi sacrificii pe care numai aceia care au sârguit la redactarea unei pagini mimeografiate le pot înţelege..

Am vrea să ne deschidem larg inima la această sărbătoare a VERS-ului nostru,pentru a lăsa oricui să vadă dragostea cu care am întreţinut această revistă timp de trei ani.Am vrea să destăinuim cititorilor noştrii chinurile care au însoţit redactarea fiecărui caet,după o muncă extenuantă de opt sau şasesprezece ore de fabrică.Ş'am vrea să le conturăm bucuria cu care le trimiteam fiecare număr proaspăt apărut.Poate că astfel am reuşi să ne facem mai bine înţeleşi.Emoţia care ne încearcă în aceste clipe când scrim rândurile acestea prin care ne anunţăm intrarea în cel de al patrulea an de apariţie,ne fură însă cuvintele.Ţinem doar să subliniem că bucuria noastră de astăzi ne este totuşi umbrită de tristeţe că visul ce l-am năzuit mereu,după apariţia fiecărui caet , că următorul,cu înţelegerea şi concursul material al cititorilor noştri,va putea să apară tipărit,ne-a fost mereu năruit.Singurul lux pe care ni l-am putut permite deocamdată,a fost acela de a ne vedea tipărită cel puţin coperta...

Mulţumind din toată inima colaboratorilor şi sprijinitorilor revistei noastre pentru concursul şi înţelegerea ce ne-au acordat în tot acest timp şi cu speranţe noi într'un viitor mai bun pentru această modestă publicaţie literară,păşim în cel de al patrulea an.

Redacţia

ANIŞOARA STAN

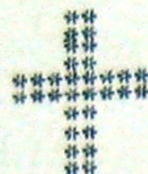
Moartea neaşteptată a Anişoarei STAN,creiază familiei de aici şi din Ţară,o lacună ce nu va putea fi niciodată complectată,iar înmulţimea cunoştinţelor şi prietenilor,o pierdere ireparabilă.Dacă pentru apropiatele rude şi cunoştinţe,decesul ei constitue un doliu mare,de gen familial şi amical,pentru lumea românească,el devine un doliu de aspect naţional,sub raportul folclorului şi artei ţărăneşti,cel puţin în cadrul exilului nostru.Asupra activităţii sale, modest literare,dar de un vibrant exces al frumuseţilor româneşti şi de o constantă consideraţie,ce atingea adesea veneraţia ţărănimei noastre,nu pledează nimic mai elocvent decât lucrările ei.Ceace se ştie mai puţin despre Anişoara Stan însă,este dualitatea evidentă ce exista în tot sufletul ei,între conştiinţa superiorităţei neamului şi tendinţele umanitariste,ce nu se contraziceau,pe planul realizărilor.Anişoara nu concepea o altă mândrie naţională,echivalentă demnităţei şi bravurei civice şi ostăşeşti,cu care armata română a repurtat prima victorie contra comunismului dirijat de Bela Kuhn în 1918,şi care a determinat parlamentul maghiar să arboreze Tricolorul pe dieta ungară,numai la somaţia brigăzei de roşiori a colonelului Rusescu,ca semnul convenţional al capitulării.Această glorioasă epopeie,scurtă dar etern memorabilă,era consfinţirea drepturilor noastre naturale şi istorice asupra Transilvaniei,pe care a salvat-o dela dispariţia naţională şi în acelaşi timp,dela distrugerea bolşevică.

Descendentă dintr'o foarte veche şi distinsă familie de români bogaţi din Someş-Cluj,a trăit copilăria în mijlocul ţăranilor,pe care i-a cunoscut în toate manifestările lor,din care a reţinut cu predilecţie:blândeţea,sinceritatea,bunătatea,spiritul de familie şi recunoştinţa,generos respectate de tradiţiile şi rigiditatea vieţei agricole.Frumuseţea acestei existenţe ancestrale daco-romane,Anişoara Stan a cultivat-o şi a adus-o în inima ei şi pe pământul Statelor Unite,unde,deşi se stabilise de 30 ani,vizita mereu Ţara şi locurile natale.In ultimul timp,în imposibilitatea de a obţine viza şi separată de părinţii ei adoraţi,care au murit în anii trecuţi,nostalgia Patriei,s'a transformat într'o adevărată suferinţă morală,de care cu greu se detaşa momentan.Pentru a-şi mângâia izolarea de Ţară, se decisese a pune în execuţie proiectul construirei muzeului etnografic,după o concepţie proprie foarte fericită,în care vrea să expună,în semn pios omagiu Poporului Român,tot ce măiestria lui a realizat în arta ţărănească;ţesături,cusături,împletituri,incrustaţiuni,ornamentări,ceramică,etc.Stabilite toate detaliile,în primăvara aceasta trebuia să înceapă acţiunea,cu prudenţa pretinsă de sumarele posibilităţi financiare şi de un acut pesimism,etalat de o mare parte din compatrioţi.Proprietatea ce-o cumpărase recent în munţii

Adirondak pentru clădirea muzeului şi casa dela Stony Creek, N. Y. montată după agreabila simplitate rustică,discret combinată cu inovaţiile epocei televiziunei,nu va mai degaja atmosfera de caldă şi reconfortantă ospitalitate şi tradiţie românească,pentrucă Anişoara Stan nu mai locueşte acolo...

Dar din lumea celor drepţi,spiritul ei va fi pururi printre cei care au cunoscut-o,stimat-o şi apreciat-o.

I.B.

ANISOARA STAN NU MAI ESTE...

Da!...**ANIŞOARA STAN** nu mai este!...De necrezut. Şi totuşi,crud de adevărat...

Moartea ne-a răpit-o tocmai atunci când visul pe care l-a nutrit o viaţă întreagă: realizarea unui sat românesc-expoziţie, în Statele Unite,începuse să se înfiripe.

Din economiile personale şi din vânzarea celor două cărţi ale ei:"They crossed Mountains and Oceans" şi "Romanian Cook Book", a reuşit să cumpere o moşie la Stony Creek,în munţii Adirondak,. nu departe de renumita localitate Saratoga Spring din Statul New - York,unde dorea sa înceapă în primăvara aceasta,modest,ridicarea unei case specific româneşti dela munte,în jurul căreia să se adune cu timpul acea expoziţie permanentă a satului românesc.

Trimisă de Regina Maria să aranjeze o serie de expoziţii de artă populară românească în Statele Unite,Anişoara Stan a colindat America în lung şi lat,prezentând eternele comori ale poporului nostru şi ţinând peste tot conferinţe,realizând astfel una dintre cele mai frumoase propagande româneşti în această ţară unde se ştia mai nimic despre România şi poporul român...

Anişoara Stan a fost cea dintâi româncă care a păşit pragul Casei Albe din Washington,ca invitată a Preşedintelui şi Doamnei Rosewelt,în costum naţional...

Anişoara Stan a fost cea dintâi româncă care,sub formă de amintiri a prezentat lectorului american,istoria primului nostru război mondial şi drepturile noastre asupra Transilvaniei şi a tipărit prima carte de bucate româneşti în limba engleză.

Anişoara Stan a fost cea dintâi româncă din Statele Unite care a înţeles sbuciumul exilului nostru şi a căutat să sprijine efectiv realizările culturele ale românilor din pribegie.

O dublă pneumonie, a răpus-o în câteva zile.Exilul românesc a pierdut astfel,o mare şi înţelegătoare prietenă,iar România,o pioneră a propagandei româneşti peste hotare...

...Anişoara Stan nu mai este!...Dar opera începută de ea trebue continuată şi dusă la bun sfârşit,pentru ca sufletul ei mare şi bun să-şi găsească,acolo,în lumea drepţilor,linişte şi împăcare.

Transmitem îndureratului şi neconsolatului soţ al Anişoarei Stan, dl.Joe D.RUBIN,sincerele noastre condoleanţe,asigurându-l că amintirea scumpei lui soţii şi marei noastre compatrioate,va trăi veşnic în inimile noastre...Fie-i ţărâna uşoară!

VASILE POSTEUCĂ:

CÂNTEC DE LEAGĂN

Dormi,odorul mamei,că-i târziu.
Plânge-o pasăre'ntr'un pom pustiu
Şi din creasta nopţii bate vânt...
Eu ţi-oi spune basme şi-am să-ţi cânt,
Basme de azur şi de pământ,-
Bate noaptea'n geamuri şi-i târziu...
Dormi,odorul mamei,pui sglobiu...

Ne privesc neliniştiţi din rame,
Moşii cu pistoale şi dulame.
Toţi s'au irosit în bătălie.
Toţi în pumnii tăi ar vrea să'nvie,
Pe cărări de dor şi haiducie,
Să mai ţină roibi buieci de coame,
Între codrii lor străbuni şi crame;
Să mai joace hora la chindie,
Cu străinii'n crâncena urgie,
Glie să le deie pe vecie.
Dormi că îngerul de gând îţi ştie,
Puiul mamei,crin de bucurie...

Despre ei baladele ne spun:
Unii se topiră în surghiun;
Alţii'n ocne,alţii prin prigoane.
Numai lacrimi,doruri de codane,
Candelă şi rugă la icoane...
Nu vezi ochii lor arzând blesteme?
Lânceziţi de linişte şi vreme,
Glasul lor se'nalţă să te cheme;
Ca o goarnă bate prin goruni,
Să ridici un steag şi să-i răzbuni,
Vifore de flinte şi furtuni.
Dormi odor,pe vatra din străbuni,
Vâlvătaie'ncinsă sub cărbuni,
Dor iubit de visuri şi minuni...

Caii lor bat obcine'n trecut.
Ei trăiră veacul şi-au văzut
Neamul,numai gemete,sub cnut.
Şi-astăzi merg cu tine'n viitor.
Roibul tău s'adapă'n ţărmul lor.
Ei te cresc pe zare ca pe-o rugă.
Vreau cu tine din mormânt să fugă,
Cum gorunii rupţi din rădăcină,
Se visează'n creste de lumină.
Stau în noaptea trează şi pândesc
Să te vadă mândru măr domnesc
Înflorind pe plaiuri şi pe grui,

Ca'n colindele cu Lerui-Lui,
Puiul mamei drag şi-al dorului...

Ochi adânci ca negrele bulboane,
Uite-l şi pe tata,din icoane:
El s'a stins în lanţuri şi'n obadă
Şi te-aşteaptă dincolo'n baladă.
Sub cătuşe-i putreziră anii
Nedreptăţi l-au supt şi bolovanii,
Că l-au pus în temniţă duşmanii,
Nani,dorul drag al mamei,nani...

Creşti pe zi cât şapte,că te-aşteaptă
Neamul pe decindea lui cea dreaptă.
Tot urcând cu carul şi cu boii,
Neamul doinei,Dunărea nevoii...
Că-l tot mână crivăţul nebun
Spre Siberii negre de surghiun
Şi'n răsvrătul lui cu uragane,
Vrea oţel scrâşnit din iatagane...

Dormi,odorul mamei,şi creşti mare,
Crăişor cu spada grea de soare.
Pumnul,jurământ şi răzbunare,
Dintr'un zvâcnet sute să doboare.
Coif să poarte'n zări şi flinte grele,
Genele de jele să ne spele...
Ei te văd cu ele cum vei bate,
Din amara foame de dreptate
Venetici şi lifte depărtate;
Dormi,copile,stele lămurate...

Creşti voinic,odorule creşti mare,
Că s'arată'n zare strămurare:
Spada'n pumnii tăi înfierbântată
Să mai treacă prin duşmani odată.
Neamul ni-i răpus acum şi slab
Şi s'adună'n tine ca'ntr'un jgheab,
Crăişor de oşti şi pârcălab,
Voevod de Ţară,Basarab...

Creşti,odor,că venetici ne pradă.
Neamul cere-o nouă cruciadă.
Creşti cât bradul verde din livadă
Şi-urcă-te cu neamul spre baladă...
Tu vei creşte...Mama o să scadă.
Şi-i pleca.Şi mama o să plânga,
Dorule şi-o lacrimă nătângă...
Şi-o să-ţi ţeas brâiele'n ozoare
Şi chimirul închistrit cu soare,
Bunda cu argint la mânecare,
Aşteptând să vii din lumea mare...

Plâng şi văd cum îţi croieşte cale,
Panoplia plină de pistoale...
Ai să creşti haiduc şi craï de plai
Şi-ai să răzi de lege şi de rai...
Vei sfârşi sub rângi şi sub jungher,
Pentru Ţară,pentru Neam şi Cer...
Dormi,că mi-te-aşteaptă vremi de ger,
Dorul mamei,floare de prier...

Şi-mi vei fi de-apururi mai departe.
Zilele mi-or creşte mai deşarte,
Şi-o să plâng şi n'o să înţeleg...
Neamul vostru-a fost aşa,întreg:
Ne-aţi trecut prin inimi şi-aţi plecat,
Să vă bateţi crâncen prin veleat,
Noi mereu să lăcrimam pe zare:
- Vine astăzi,vine mâne oare?...

Şi-o să-ţi plângă'n prag,de dor,şi-o fată,
Dragoste,cu inima curată.
De pe-acuma,poate,ea te-aşteaptă,
Ca să-i pui inel în mâna dreaptă.
Ca să plângă,peste ani,ferbinte,
Alte cruci şi alte oseminte.
Să-şi cernească ceru'n testemel,
Moarte cu rugina pe inel,
Nuntă cu luceafăr vătăjel,
Mugur,puiul mamei,mugurel...

Ei i-au descântat de dor,bunice,
Să te-aştepte vara,la colnice;
Dragostea şi zâmbetul de pască,
Crinii sângelui să-ţi dăruiască.
Să-i rodeşti sub frânghie şi iie
Altă temniţă şi haiducie,
Puiul mamei,brad de vitejie...

Dormi,odor,în dragoste'nvăscut,
Că'ntr'o zi te-or înturna pe scut.
Şi mi-or ninge iernile'n cosiţă.
Legănă-te,verde frunzuliţă;
Şi amar s'or bucura duşmanii;
Ci tu-i fi sub ceruri cu vultanii,
Crăişorii toţi,şi căpitanii...
Drag gorunul mamei,nani,nani...

SE PUNE PACE'N LUME...

Se pune pace'n lume, sfântă Țară,
Pe pieptul tău: o piatră de mormânt.
Stau iar la târg, la masa verde iară,
Acei ce'n noaptea neagră te-aruncară,
Trăgând la sorț măreţul tău veşmânt,
Predându-te drept pradă către Fiară;
Tu munte'nalt, rămas fără cuvânt,
Golgotă suferinței pe pământ...

Se pune pace'n lume, sfântă Țară,
Spre bucuria liftelor calmuce.
Dreptatea ta călăii o doboară
Ca să te țină'n lanțuri şi pe cruce...
Străvechii farisei cu minți uituce
Te răstignesc acum a doua oară...

Se pune pace'n lume, sfântă Țară,
Şi tu-i eşti sângele jertfit, şi prețul...
Să aibă lumea tihnă şi belşug,
Pe tine, până va veni Judeţul,
Vor să te'nalțe flacără pe rug,
Simbol cumplit de jertfă milenară...
Se pune pace iară, sfântă Țară...

Se pune pace'n luma, sfântă Țară...
Sigil vânzării, ți-au săpat mormântul, -
(Acel ce'nvie trebuie să moară...), -
Nu te-au lăsat să-ți spui măcar cuvântul.
De chinul tău se'ntunecă pământul
Şi ceru-i o năframă funerară...

Dar, trăsnet, într'o sfântă dimineaţă,
S'or prăbuşi vânzările mişele,
Din moarte te vei ridica spre viaţă,
Purtând pe frunte veşnicii şi stele..
Şi-atunci călăii s'or grăbi să vadă
Mormântul gol şi piatra răsturnată,
În veac de veac, amarnică dovadă
De pacea lor vândută şi trădată...

Ci, pentru Tine, Țara, înc'odată,
Un soare nou pe cer o să răsară;
Vei fi găsit cea mai de preț comoară,
Sub piatra grea sub care te'ngropară...

Se pune pace'n lume, sfântă Țară....

Vasile POSTEUCĂ

****
****

U.S.A. VĂZUTE DIN ROMÂNIA DE NICOLAE RAVARU

In România anilor 1936-1944, U.S.A. s'au bucurat de simpatii şi, nu trebuie să fugim de dificultate sau s'o ocolim: câteva lănci au fost frânte contra a ceiace se numea technica, maşinismul şi materialismul american, tempo, uniformizare, massă - cu invocarea drepturilor omului, ale spiritului, ale "spiritualităţii" - sau ale elitei. Intrucât toată activitatea mea politică s'a redus la recenzarea a două lucrări pe care le recomandam cititorilor pentru convingerile democratice ale autorilor lor, găsesc nemerit să nu mă ocup de această lature, încercând, în schimb, să prezint aspectul cultural - şi pozitiv - al chestiunii.

Două cărţi apărute în aceşti ani: PUNCTE CARDINALE ÎN HAOS, esseuri, de Nichifor CRAINIC şi ROZA VÂNTURILOR, articole de ziar şi esseuri de Nae IONESCU, publicate în volum de Mircea Eliade, par a traduce, pe plaiurile noastre, complexitatea, frământările, neliniştea acelei epoci. A descrie toate manifestările culturale de atunci, toate concepţiile, nuanțele, aceasta ar depăşi cadrul şi scopul rândurilor de faţă. Ion Zamfirescu, prin 1940-1941 a încercat să prezinte într'o lucrare de proporţii mai mari, SPIRITUALITĂŢI ROMÂNEŞTI, fenomenul cultural românesc, caracterele, problemele desbătute şi rezultatele la care se ajunsese, folosind materialul necesar până la acea dată. E suficient, cred, dacă amintesc în raport cu U.S.A., două manifestări: Acelea dela revistele "Viaţa Românească" şi "Gândirea".

După ce M.Ralea trece la direcţia primei reviste menţionate, formulează lapidar noul program, accentuând deja unele tendinţe mai vechi ale acestei publicaţii: raţionalism, spirit ştiinţific, pozitiv, laic; libertate, democraţie; a ţine ferestrele larg deschise pentru orice influenţă din afară. O altă doctrină este reprezentată de revista Gândirea şi directorul ei, Nichifor Crainic, profesor, după cât ştiu, de mistică şi ascetică la o facultate de teologie, tradiţionalist, poate semănătorist întârziat în poezie, esseist şi ziarist. Dacă din programul dela Viaţa Românească se puteau constata mai multe puncte de contact cu mentalitatea americană (ceiace nu l-a împiedecat pe M.Ralea de a merge la Washington în calitate de ambasador al Republicei populare Române), în schimb Gândirea prezenta mai multe puncte deosebitoare. Intr'un cuvânt, concepţia expusă de Crainic era numită Ortodoxia, concepţie care se poate găsi şi în unele din esseurile lui Nae Ionescu. Cred că nu se poate tăgădui că atât Nichifor Crainic cât şi Nae Ionescu au fost influenţaţi de unii gânditori ruşi din veacul nostru, de aşa numitul curent al filosofiei religiei: Bulgakow, Karaawin, Chestow, Arseniew, Bogoljubow şi nu trebuie uitat existenţialistul spiritualist, Nicolae Berdjajeff, care reprezenta tradiţia misticismului şi mesianismului poporului rus, preţuia mai mult intuiţia decât raţiunea în procesul de cunoaştere, accentua rolul iubirii în viaţă, anunţa venirea unui nou ev-mediu - şi a împărăţiei lui Dumnezeu(1). Mistica rusească avusese o influ-

---

(1) Cf. N.Berdjajeff, Der Geisteszustand der Welt, în Frankfurter Hefte, Martie, 1949, pp.206-218. E o expunere concisă şi destul de completă a gândirii filosofului rus în punctul care interesează aici.

ență,cu toate implicațiile,asupra acestei spiritualități românești:
adversitatea față de tehnică;se deplângea pierderea perspectivei ,
a ideii de eternitate,se predica salvarea omului. Se vorbea acum la
noi de Eschatologie,adică învățătura despre sfârșit,despre ultime-
le lucruri;despre ziua din urmă,vremea de apoi,despre starea,rându
iala din urmă;despre condiția omului după moarte,despre destinul
neamurilor și sfârșitul acestei lumi,după care începe o lume nouă,
cea adevărată;despre apropiata venire a lui Hristos pentru a da o
întregire divină istoriei;despre învierea și judecata din urmă. Cu
asemenea concepții eschatologice,eram departe de frământarea veacu
lui;orizontul,starea de spirit erau altele;dacă nu e vorba chiar
de meditația și contemplația indiană,e,în orice caz,o simplă etapă,
o fază de pregătire și așteptare smerită a acelei dies irae... Iar
activitatea,atâta câtă exista,are în vedere ispășirea de păcate;
sau a se câștiga,prin eminența actelor,un loc mai bun în lumea de
dincolo... Revista Gândirea reprezenta tradiția,religiozitatea;ur-
mărea reînvierea,după îndemnul lui Keyserling,a tradiției cultura-
le bizantine,trăirea acestei tradiții în formele ei cele mai înal-
te. In volumul TITANII ATEISMULUI (Darwin,Auguste Comte,Haeckel ,
Karl Marx),Crainic se ridicase contra materialismului epocii noas-
tre,opunând ca adevărate surse ale creației,ale activității cultu-
rale,ale istoriei,sursele religioase. Alte puncte din programul
gândirist erau: a creia,nu a demonstra,a simți,nu a raționa;intui-
ția trebuie să preceadă rațiunea.

Un asemenea program obiecta,explicit sau implicit,concepției a-
mericane de viață,materialismul său (deși idealismul nu a lipsit
niciodată din cultura americana), mecanizarea la extrem a vieții
(întrebarea era:unde e omul,sufletul?),domnia technicei, a produc-
ției în massă,a întreprinderii gigantice,având ca rezultat dispari-
ția individului în procesul de producție,pierderea contactului cu
natura - cu sursa proaspătă a vieții - și cu transcedența și redu-
cerea lui la o simplă piesă (filmul celebru al lui Charlie Chaplin,
Timpuri moderne,ar putea servi de ilustrație în acest sens); deshu-
manizare ; totul sub categoria acestui tempo care nu mai permite
nimic durabil sau autentic;preponderența practicului,a imediatului
și relativului față de teoretic sau față de spiritual,etern...con-
curența nemiloasă în regimul liberei intreprinderi;pericolul tech-
nicei pentru om,amenințarea lui,a destinului său și a culturii toc
mai de către mașina și instrumentele creiate de el.

Criticele formulate mai sus nu sunt o noutate în U.S.A.;ele for
mează obiectul atâtor desbateri în publicistica americană. Pe de
altă parte,Nichifor Crainic și cercul său nu exprimau numai opinii
personale,ci un punct de vedere mai adânc,acela al țării noastre ,
sau,după expresia germană,al cercului de cultură al Sud-Estului Eu
ropei. Lăsând la o parte nota pur religioasă care nu lipsește câ-
tuși de puțin în U.S.A.,opoziția față de technică,de producția în
massă,de anihilarea individului de către mașină are și alte origi-
ni. E vorba de tipul culturii noastre;agrara,patriarhală încă în
multe privințe.Orientarea generală a sufletului și culturii romă-
nești e alta;e,în tot cazul,mult deosebită de protestantism, care
e una din notele dominante ale vieții americane.Spiritualitatea,or-
todoxia,reprezentau unele aspecte ale sufletului românesc în ceiace

(1) Graf Hermann Keyserling, Das Spektrum Europas, Heidelberg ,
1928, p.408 și urm.

el are mai adânc,mai autentic. Iar dacă la această tradiție romă-
nească se adaogă influența propagandei germane din acel timp, se
înțelege că tabloul vieții din U.S.A. nu putea să apară în culori
prea plăcute. - Incontestabil,opoziția între concepția,mentalita-
tea dela Gândirea și U.S.A. e ireductibilă numai în aparență, ci-
vilizația americană fiind,în realitate,mult mai
bogată decât cele câteva șabloane folosite de unii critici.Iar tot
atât de important este faptul că poporul românesc,ca întreg, era,,
atât prin firea lui,cât și în urma experienței războiului mondial
I,un prieten firesc al Americanilor. Chiar dacă în unele direcții
ale politicei sau culturii ar fi existat adversitate,masa(și pe
această massă trebuie să se construiască),poporul,simțea,gândea
altfel,iar curentele dominante ale vieții publice în România erau,
direct sau indirect,pe aceiași linie cu U.S.A. Astăzi se poate a-
precia mai bine că cele doua caractere de bază ale vieții america-
ne:standard de viață ridicat (tocmai un rezultat al technicei,
producției în serie,al concurenței) și libertatea sunt idealurile
spre care tind toate statele din lume și că ele formează contras-
tul luminos față de tirania și mizeria rusească. In afară de atâ-
tea alte manifestări:romănul,activitatea științifică de primul or
din care,atunci ca și astăzi,erau apreciate dincolo de hotarele
Americei și care pătrunseseră și în România. Dacă adversitatea era
a unei minorități,nota fundamentala a marei părți a poporului era
una de prietenie,amestecată cu curiozitate pentru acest American
Way of life. Noi nu am urît niciodată pe nimeni;din contra,toate
neamurile s'au bucurat de inima largă românească. Exista o criti-
că între popoare care traduce frustrația unuia sau a celuilalt,
complexele,lupta pentru existență - și care critică e naturală sau
explicabilă până la un anumit punct.După cum există o critică o-
biectivă. A spune că accepți totul dintr'o țară sau cultură, e
naivitate sau ignoranță sau,mai rău:ipocrizie de circumstanță. O
atitudine pur laudativă nu ar fi decât suspectă. O asemenea criti-
că a existat în România față de U.S.A.,după cum există în U.S.A.
față de alte țări. Există apoi deosebiri naturale între popoare ,
deosebiri care exclud oarecum critica: în această chestiune funda-
mentală critica nu-și are loc. Fiecare popor cu originea,evoluția,
felul său,problemele sale - ceiace nu exclude raporturi pașnice;
constructive...

Nicolae RAVARU

Wilmette,Illinois,1954.

*****
*****

****

"WE HOLD THESE TRUTHTS TO BE SELF-EVIDENT,
THAT ALL MEN ARE CREATED EQUAL,THAT THEY
ARE ENDOWED BY THEIR CREATOR WITH CERTAIN
UNALIENABLE RIGHTS,THAT AMONG THESE ARE
LIFE,LIBERTY, AND THE PURSUIT OF HAPPINESS."

Thomas JEFFERSON

****

ION TOLESCU:

FRAGMENT DE ISTORIE

Ardea cetatea străbună
Şi'n crucea nopţii
Pe ţărmul pribegiei din urmă
Flăcările zămisleau nemurirea
Către aurora urcand din nimbul funerar
Al unui amurg biruit...
Sub cetini la porţile duhului
Părintele neamului străjuia libertatea,
Libertatea inimii sale
Din care curse pe râuri până'n fruntarii
Sangele desrobirii...
O,sublim legământ cu dăinuire eternă!
In ţundră şi în opinci
Cu mâinile'mpletrite pe sapă şi pe săcure
De-atunci cu destinul vremii de-apoi
Vecuieşti pe pământul tău strămoşesc...
Un singur strigăt de frate la frate,
Un singur dangăt de clopot s'a scurs
Pe cărările munţilor tăi fremătând
De'nfrigurarea atâtor inimi...
Acolo era cripta trecutului,
Acolo leagănul viitorului.
La porţile lumii ai stat de strajă
Pe culmile ce-au înflorit apusul
Din rodul sângelui tău vărsat
Pe câmpul de bătălie...
În el chemarea pământului
Cu osemintele strămoşeşti,
În el binecuvântarea eroilor!
Cu graiul pierdut te-ai ridicat
După fiecare îngenunchiere
Către făclia care sus ardea pentru tine,
Fulger încremenit în spada Ierarhiilor cerului.
Munţi,păduri şi mlaştini ai înfruntat
Deschizând în crainici şi căpetenii
Drumul martiriului tău laolaltă...
Aşa te-a găsit şi veacul din urmă...
Cetina sub care murisei odinioară
Creştea acum pe pieptul martirilor noi
Că Ingerul Domnului sunase'nvierea
Şi-ai presimţit o nouă robire
Şi-ai prevestit robirea lumii întregi...
Noi ce-am stat în negura vremii
Ţi-am văzut steaua din veşnicie
Când te-au dat hrană unui pumn de pământ
Cei care-au scos din har
Şi-au pus sub lege
Vestirea ta de bun augur.

Aveau sete de nemurire
Dar le era teamă de moarte
Că se făcuseră nemuritori
Înainte de-a fi murit
Şi-au împietrit ca zeii'n statui,
Slăvind în ei mirajul lumii de dincolo
În care înşişi nu mai credeau.
De-atunci cu fiece criptă
Adumbreşti o nouă Golgotă în noi,
Tu sol al omului dela'nceput!
Puterile tăinuite
Te-au ţinut în firea ta neclintit
Ca'n zidurile unei cetăţi din cer
Rodind talant
În pământul îndurerat al inimii noastre,
Sfânta-ţi răscumpărare...
Tu ţi-ai învins biruinţa
Ca să renaşti din durerea ruinii tale,
Fiu al Carpaţilor.

PE SFĂRÂMĂTURILE LUI

Nicio umbră nu zădărnicea lumina
Şi mugurul de duh înflorea
Din glasul îngerilor lui Dumnezeu.
El,purtătorul luminii,
Deschidea fiecăruia poarta
Către sine însuşi...
Şi se chema Lucifer!
Cerul a răsunat de cântece
La vremea zămislirii lui,
Când Dumnezeu l-a lăsat
Cu ceeace a vrut el să aleagă,
Cu sine însuşi...
Să nu mai poată vedea
Decât ceeace este în el.

Şi iată-l căzând
Din mijlocul pietrelor scânteietoare
Din pricina strălucirii lui
Ca mistuit de un foc,
Întinând în cenuşe
Oglinda feţii lui Dumnezeu.

La ceasul acela
Cerurile se cutremurară
Şi'n glas de fulger
Îngerii retrăiră lumina
Arhanghelului celui dintâi.
Corurile răsunară
Şi-o lance neagră se frânse
Sub tăişul spadei de foc...
Un chip se făcu monstruos
Şi sub semnul veşnicei isgoniri,
În adâncul tenebrelor,
Pe sfărâmăturile lui
Îşi găsi culcuşul omul,
Cel care coboară în mormânt.

I. G. DIMITRIU:

BALADA ȚIGĂRII

Țigară! Cânt și poezie!
Reverși atâta armonie
In sufletele obosite,
In inimile toropite
De-un dor ascuns,discret,hoinar.

Țigară! Bun prieten drag,
Mă însoțești în gând pribeag
Spre zările nebănuite,
Pe țărmurile negândite,
Când rătăcesc pe-aripi de vis.

Țigară! Clipă de iubire,
Isvor etern de fericire,
Leit motiv de veselie,
Cascadă grea de nostalgie,
Ce potolești ascunse patimi...

In fumul tău e alinare,
E-o parfumată desmierdare;
In fumul tău văz oaze'ntinse,
Polarele ținuturi ninse,
Prinse'n tăceri ca de mormânt;

In fumul tău găsesc scăpare,
Când sufletul mi-e ca o mare
Infuriată de furtună...
Or,frânt de gloata cea nebună
De-amarnice zădărnicii...

"Căci un regat pentru-o țigară
Aș da" n'a spus-o într'o doară
Sărmanul Dionis,ca mine,
Plutind în sferele senine,
Gândind mereu la nemurire...

Țigară! Chiar în sărăcie
Reverși prinos de bogăție,
Căci totul dau să-ți simt parfumul,
Să văd cum se înalță fumul
In jertfă dreaptă în vazduh!

Mă plec în fața ta țigare,
Și'n fața celui ce te are:
E cel mai tare domnitor,
Al fericirii vestitor,
Căci poate alene să te soarbă...

10 Martie 1945,Hunga-Germania.

UN CĂLĂTOR NECUNOSCUT PE LA NOI: CHIRURGUL AMERICAN V. MOTT

DE

CLAUDIU ISOPESCU

Am impresia că cercetările pentru cunoașterea și adâncirea legăturilor noastre culturale cu America ar putea fi puse pe roate cu toată imposibilitatea acestei munci în biblioteci din țară. In lucrarea mea:"De la litterature roumaine en Amerique"(1)am încercat să dau o sumară bibliografie a literaturii americane care însă ar trebui să pornească de la Descoperirea Americei a lui Kampe tipărită în Buda la 1816 și care nu țin bine minte dacă e menționată în bogata Bibliografie anglo-română și română-engleză(Buc.1946)a lui Octav Păduraru,pe care am putut-o consulta abia mai târziu.Foarte îmbucurătoare e știrea ce ne-o da dl.Nicolae Ravaru despre existența pe la biblioteci din America a unui Official-Union Catalog din care s'ar putea vedea de ex. dacă există și se pot examina călătorii români în U.S.A.,dintre cari cel dintâiu e,cred,J.J.Benjamin,Drei Jahre in Amerika(Hannover,1862).Ar trebui apoi examinate impresiile lui V. V. Stanciu,Jean Bart,Elena Bran,N.Iorga,G.K.Constantinescu,Florin Bengescu,J.Stoenescu-Dunăre,P.Trișca,L.Negruzzi,etc.O asemenea lucrare s'ar alinia cu aceea a lui A.J.Torricelle,Italian opinion on America as revealed by the Italian travelers,1850-1900(Cambridge, Mass . 1941);cu aceea a lui Allan Nevins, America through British eyes1789 1946(New York,1948),etc.Am trebui să dovedim prin fapte lauda că avem și noi cultură apuseană și că și în domeniul acestor cercetări, nu ajungem mult prea târziu după Italieni si Englezi.

Din punct de vedere românesc ne interesează desigur mai mult știrile și părerile despre țara noastră și natural judecata ce-și va fi putut forma opinia publică americană despre anumite faze sufletești ale poporului nostru prin scrierile călătorilor americani la noi.In ambele cazuri ne împlinim o datorie ce ne-o cerea importanta revistă Zeitschrift für romanische Philologie pe la 1880 cu cuvintele : "Wenn die Kenntniss im Ausland von Rumänene in so vielen Punkten eine mangelhafte ist,so trifft die Schuld hieran vor allem die Rumänien selbst:auf jedem Fall sind sie verpflichtet Nachricht zu üben". Repros și îndemn valabil și azi.

Cercetări ar trebui însă făcute chiar în primele reviste americane;în The American Magazine(1741),apoi în General Magazin al lui Benjamin Franklin tot la 1741,apoi în The Independent Reflector(3).

1). "Cahiers Sextil Pușcariu",I(1952),fasc.2.p.343-364.Un rezumat în romanește a apărut mai întâiu în "Vers",II(1952),No.1.p.6-12.

2). Cfr. N.Iorga în "Revista Istorică",Iași,VI(1918),p.114.

3). Pentru aceste reviste cfr.Lyon N.Richardson,"A History of Early American Magazines,1741-1789",N.York,1931 și mai ales Frank Luther Mott în lucrarea cea mai bună asupra revistelor americane,în 3 volume:"A History of American Magazines,vol.I,1741-1850(1930);vol II,1850-65(1938);vol.III,1865-85(1938).Tot lui Mott care a fost profesor universitar i se datorește și enormul volum : "American Journalism",New York,1942.

S'ar putea poate găsi dări de seamă asupra operei lui Dimitrie Cantemir,The History of the Growth and Decay of the Othoman Empire în traducerea lui N.Tindal de la 1734 sau poate despre ediţia a doua de la 1756.Se ştie că la sfârşitul traducerii e capitolul(p.455-60) in folio):"The Life of Demetrius Cantemir,Prince of Moldavia"scris de Antioch-Cantemir,atunci ambasador rusesc la Londra,căci ar fi intersant să se poată constata că faima marelui cărturar român a pătruns în acea vreme până în America(4).In Mémoires de Trévaux , (Noem.1743) se afirmă că istoria lui Cantemir "est remplie de détails intéressans,de notes curieuses et de remarques critiques,qui prouvent que l'auteur était également bon Politique,habile Guerrier et savant Historien"(p.2753).Tot aşa s'ar putea poate găsi încă în secolul al 18-lea ştiri despre poporul nostru luate din călători sau scrieri engleze,germane şi franceze,căci pe aceste limbi se baza materialul de care se foloseau redactorii şi colaboratorii revistelor americane.Şi aceste cercetări le poate face numai în America un Român sau American de origine română,cum un italian s'a ocupat de călători italieni în America,căci în Europa,mai ales în Franţa şi Italia,nu prea găsim colecţii complete de reviste americane.O excepţie mare există totuşi şi astfel mi-a fost dat să fac cercetări în North American Rewiew(5),întemeiată la 1815 de un tânăr,William Tudor,ce-şi luase licenţa la Harvard University,revistă,care având din 1818 colaborarea unui grup de profesori de la Universităţile Harvard şi Boston a ajuns curând la faimă internaţională şi la un mare prestigiu în U.S.A. "In every respect,scrie Knickerbacker Magazine la 1835,the North American Rewiew is an honor to the country". E o revistă cu reputaţia ce-a avut-o în Franţa „Journal des Savantes" sau mai târziu „Revue des deux mondes".

Cum această revistă a fost acum pentru prima dată consultată de un Român,voi indica mai ales cărţi inexistente aici şi cari ar putea înlesni unor cercetători români munca de a aduna toate ştirile în mod cronologic despre Români în U.S.A.,căci revista dă regulat o bibliografie a tuturor publicaţiilor americane.Astfel trebue consultat J.E.Worcester,A Geographical Dictionary,or Universal Gazetter , 1818 şi care a avut mai multe ediţii(cea dintâi avea 1924 pagini) ; Hannah Adams,A Dictionary of all Religions and Religious Denominations(1817);Henry A.S.Dearborn, A Memoir on the Commerce and Navigation of the Black Sea,and the trade maritime Geography of Turkey and Egypt,Boston,2 vol.1819(6) carte recensată în revista noastră (X,1820,p.168-88)şi unde se afirmă că în Odesa,care se construia atunci,va fi o afluenţă a produselor economice şi artistice din Rusia,Moldova,Muntenia,Ungaria,Polonia şi Germania.Printre călătorii pe ape pe la noi,menţionaţi în volumul din notă,voi aminti pe preşedintele Universitaţii Wesleyan Dr.Olin Stephen pe la 1838-40 care ne-a lăsat impresiile lui despre călătoria lui"down the Danube to Turkey."

---

4). Intr'o recenta lucrare:"Sulla letteratura romena in Inghilterra,în "Giornale Italiano de Filologhia",VI(1953),p.197-220 spuneam că n'au fost încă examinate recenziile engleze şi nici dări de seama despre traducerile franceze şi germane.

5). Despre această revistă cfr.Mott,A History of American Magazines,II,p.219-261.

6). Pentru asemenea cărţi ar trebui consultată şi opera lui William Matthews,"American Diaries"."An Annotated Bibliography of A-

La 1820 e o lungă dare de seamă(X,p.271-306) despre romanul apărut anonim nu numai în Anglia la 1819,dar şi la New York în 1820: ANASTASIUS;or Memors of a Greek:written at the close of the last century(2 vol.)E vorba de capodopera lui Thomas Hope tradusă şi în limba franceză,despre care Iorga(7)scrie că în acest roman bogat în ficţiune e greu să poţi descifra ce e adevărat din viaţa aventuroasă a lui Mavrogheni.Romanul e considerat "a brillant and erudite performance;still it wants the dramatis vis of a genuine work of genius"(8) şi ne surprinde că n'a fost examinat de Români ca operă literară,nu istorică.Din recenzie aflăm că încă la 1820 era cunoscută în America lucrarea atât de importantă a lui Engel,Geschichte der Moldau und Wallachey(1804). E vorba în acest roman,mult şi des,despre ţara Munteniei şi despre atâtea peripeţii din vremea lui Mavrogheni. In tot cazul cărturarii care se ocupă de legăturile culturale anglo-române,nu cunosc recenzia romanului din importanta North American Review şi răspândirea lui în U.S.A.

De ţara şi poporul nostru se ocupă probabil J.E.Worcester şi în Sketches of the Earth and its Inhabitants,2 vol.(1823)şi Reverendul J.Goldsmith în A Geograph View of the World,embracing the manners , customs and pursuits of every Nation(1827). La 1828 avem,pe cât ştiu, în revista noastră primul articol american sub titlul:Wallachia and Moldavia,articol bazat pe opera lui Engel,"a work of prodigious industry and learning,the most valuable on the subject treated,within our Knowledge",precum şi pe cronica lui Mihail Cantacuzino tipărită la Viena în 1806 de fraţii Tunusli,"a meagre and almost worthless sketch,in modern Greek,scarcery repaying the trouble of a perusal". Articolul care porneşte dela constatarea că atenţia lumii civilizate se îndreaptă spre cele două provincii româneşti din cauza lăcomiei ruseşti ce iar voia să le înghită,insistă la sfârşit şi asupra revoluţiei lui Tudor Vladimirescu,care însă e tratată mai pe larg în volumul lui Samuel G.Howe,A Historical Sketch of the Greek Revolution,(New York,1828) şi în recenzia din revista noastră(XXIX,1829,p. 138-99).

Probabil fructuoase vor fi cercetările în volumul Rev.J.L.Blake, A View of the World(N.Y.1836),în acela al Rev.Arville Dewey,The Old World(N.Y.1836),în R.Brookes,A New Universal Gazatteer(1839). Insă abia scrierea lui J.L.Stevens,Incidents of travel in Greece,Turkey, Russia and Poland(N.Y.1838) e prima operă apărută în America în care sunt impresii de călătorie aupra ţării şi poporului nostru(9).

---

merican Diaries written prior the Year 1861",Berkely & L.Angeles 1945.

7). "History of Anglo-Roumanian Relations,with a preface by R.W. Seton Watson,Bucharest,1931,p.46.

8). British Universities Encyclopedia,V,p.778.

9). Despre aceasta cfr.N.Iorga în "Revue Historique du Sud - Est Europeen",IX(1932),p.69 şi 344 şi următoarele.Relativ la călătorii ar trebui văzute şi volumele lui E.Courtlandt Bolles,"The literature of Sea travel since the introduction of steam",1830-1930,Philadelphia,1943 şi Ch.Lee Lewis,Books of the Sea,an introduction to nautical literature, Annapolis(fără dată).

10). Exprim mulţumirile mele Domnului Donald C.Holmes,Chief Photoduplication Service,pentru executarea microfilmului.

In vol.LIV,p.519 din revista noastră am găsit doar anunţul volumului lui Valentin MOTT,(President of the Medical Faculty of the University of New York and professor of surgery,etc,etc.): TRAVELS IN EUROPE AND THE EAST,EMBRACING OBSERVATIONS MADE DURING A TOUR TROUGH GREAT BRITAIN,IRELAND,FRANCE,BELGIUM,HOLLAND,PRUSSIA,SAXONY,BOHEMIA,AUSTRIA,BAVARIA,SWITZERLAND,LOMBARDY,TUSCANY,THE PAPAL STATES,THE NEAPOLITAN DOMINIONS,MALTA,THE ISLANDS OF THE ARCHIPELAGO,GREECE,EGYPT,ASA MINOR,TURKEY,MOLDAVIA,WALLACHIA,AND HUNGARY IN THE YEARS 1834,35,36,37,38,39,40 and 41(New York,1842).Nu mi-a fost da să citesc cartea întreagă,ci doar dintr'un microfilm de la Library of Congress(10)ultimul capitol:The Bosforus,Black Sea,and Danube, dar s'ar putea ca şi'n paginile precedente să fie ceva despre ţara noastră.Din prefaţă rezultă însă că scopul cărţii este să facă cunoscute observaţiile ce le-a făcut prof.dr.MOTT în ţările vizitate relativ la starea şi progresul medicinei şi chirurgiei,dar autorul s'a străduit să nu-i priveze pe cetitori şi de impresii ce se cuprind în cărţi de călătorii,impresii cari în ţările,cum era şi a noastra,cu posibilităţi reduse de ingrijire sanitara intreceau cu mult indicaţiile dale strict profesionale.

Născut în Long Island la 1785,Mott şi-a dat la 1806 doctoratul în medicină la Universitatea Columbia din New York şi şi-a contin studiile şi la Londra.(11) La 1810 a fost numit profesor de chirurgie,dar la 1835 şi-a dat demisia ca să-şi poată reface sănătatea în Europa,unde a fost preţuit ca unul dintre cei dintâi chirur ai vremii lui.Era suferind de Nervous Diseases,"imputable,- cum scrie el în Introducere,to exhausted excitability,from over exertion of the mental and corporeal faculties,undermining that primary source of life,of sensation,and motion-the brain".Remediul pentru vindecarea boalei a fost alcătuit mai ales din călătoriile lui Parisul,unde-şi stabilise familia,îi devenise a doua patrie şi un fel de cartier general,de unde îşi intreprindea călătoriile.La Constantinopole l-a operat pe Sultanul Abdul Madjid de o tumoare la cap.La 1850 a făcut o altă călătorie în Europa şi a murit la 1865 în New York.E interesant că fiul său,născut la 1822,a devenit şi el chirurg şi că a suferit de aceeaşi boală şi a făcut şi el călătorii în Europa,unde a devenit apoi colonel de cavalerie în luptele Siciliei pentru independenţă şi a murit la 1854 când se pregătea să se'ntoarcă în Italia ca să participe la războiul pentru independenţă şi libertate.E în aceste ultime două cuvinte un adevărat program de viaţă la Valentin Mott,care în introducere afirmă marea decepţie a Americanilor cari călătoresc în Europa din cauza abuzurilor politice şi sociale şi a lipsei acelui aer pur de libertate pe care Americanii îl respiră în patria lor chiar dela naştere. Mai este nevoie să amintim broşura lui Thomas Paine(-1809)despre drepturile Omului scrisă cu atâta vervă şi pasiune şi care cuprinde viziunea nobilă a unui nou punct de plecare şi de evoluţie pentru omenire? Mott scrie că se întoarce ca un American mai bun decât a plecat,că din comparaţia cu cele văzute şi aflate are convingerea că forma de guvernare americană cu sacrele principii de libertate civilă şi religioasă e infinit preferabilă ori-cărei alta ce a ex tat vre-odată,afirmând că meditând asupra degradării umane,polit

---

11). Informaţiile biografice sunt din "Encyclopedia of American Biography"pe 1888 şi le datoresc colegului american Werner P. Friderich:îi exprim viile mele mulţumiri.

şi morale pe care a constat-o în călătoriile sale şi-a întors faţa cu oroare chiar şi dela maestoasele ruini pe cari le contempla şi în cari citise istoria atâtor nedreptăţi şi crime şi despotismul atâtor guverne cu oprimarea atât de crudelă a marii familii omeneşti.In paranteză ţin să menţionez că poetul nostru uitat Mihail Corradini spune în versuri câte odată frumoase în limba franceză că Roma şi-a construit imperiul,foruri,palate etc.cu crime,despotism şi sclavi.Dar ce-ar fi scris Mott care exaltă darul cel mai presus de toate celelalte daruri pe care Providenţa l-a hărăzit poporului american,Libertatea Omului,dacă ar fi cunoscut dictatura şi totalitarismul de înaintea şi după al doilea războiu mondial,şi mai ales nemaipomenita sclavie comunistă? Plângându-se de jugul turcesc pe care-l poartă omenirea din teritorii atât de vaste el scrie binecuvântând momentul când a putut să părăsească acele locuri de mari suferinţi omeneşti şi nu e desigur un sentiment romantic faptul că a îngenunchiat ca să mulţumească lui Dumnezeu şi a sărutat pământul tuturor libertaţilor din ţara lui.

Venind din Constantinopole pe un vapor austriac a continuat călătoria pe Dunăre oprindu-se la Galaţi,unde însă n'au avut voe să debarce.Daaă aălătoria pe Bosfor i s'a părut una din cele mai frumoase din câte a făcut,aceea pe Dunăre nu i-a plăcut din cauza insalubrităţii întregii regiuni de care a avut dovada prin îmbolnăvirea atâtor călători "with remittent and intermittent fevers". Mult mai interesantă însă,i s'a părut partea stângă a Dunării spre Orşova,deci,"cea turcească",cultura pământului era mai bună,mult mai numeroase erau frumoasele oraşe şi sate decât în Moldova şi Muntenia,iar minaretele şi moscheele contrastau cu umilele şi modestele clădiri creştine pe partea opusă a Dunării."Contrary to our expectations,the Turkish territory seemed evidently to present,in its advanced state of agriculture and general appearance of comfort, a much higher degree of civilization and social improvement than had been attained by their Cjristian neighbours.Through the entire extent of Moldavia and Wallachia,the bank of the river is guarded every mile or two by a military post to prevent the landing of travellers and the introduction of merchandise,and thereby to exclude the propagation of the plague,the inhabitants of those regions fully believing in its contagious character...and,to judge from the look of the soldiery and the inhabitants on both sides the Danube, and their pale and cadaverous coplexion,we have no doubt that they suffer,most of the time,from the effects of malaria,which must exist in great abundance throughout the entire route to Orsova"(p. 445-6). Nu ne miră starea deplorabilă a ţării noastre:dar Mott nu ştie să şi-o explice prin "protecţia Rusiei",care şi atunci a împânzit frontiera cu soldaţi.

La Orşova a trebuit să facă 10 zile de carantină şi a avut ocazia să cunoască şi ospitalitatea ungurească,căci a fost condus într'o temniţă.Cum însă medicul spitalului îi cunoştea numele din scrieri medicale germane,l-a scos din temniţă şi i-a dat lui o cameră buna şi alta pentru tovarăşii lui de drum.

Având încă o zi la dispoziţie,cu trăsuri de la hotel au plecat "Through a most charming ride of picturesque mountain scenery" la Mehadia,"One of the most fashionable wateringplaces in Hungary".Neam fi aşteptat la o descriere ori cât de sumară a băilor şi a virtuţilor lor de vindecare,dar Mott scrie doar:"The waters are thermal and chalybeate,and the arrangements for baths delightful.I ne-
the

ver visited a more beautiful place of the kind than this".Suferise desigur mult în carantina austro-ungară și vizita lui la Mehadia avea mai mult scopul unei destinderi.Mott ne vorbește mai ales de lucruri practice,de hoteluri,mese,de prețul lor și sfarșește cu aceste frumoase impresii:"I was,in truth,coming off our severe journey,a Paradise to us,and we passed the day most deliciously,frogetting all our past troubles,and revelling in the midst of music,beauty,and enchantment of every sort"(p.450).

Dar cea mai frumoasă descriere a unui străin a Mehadiei și a Porților de Fer,din câte le cunosc,e aceea a căpitanului englez Edmund Spencer în opera ce a avut mai multe ediții:Travels in Circassia,Krim-Tartary,etc.including a steam voyage down the Danube (London,1837)(12) și care știe că băile din Mehadia erau cunoscute încă Romanilor:"Thermae Herculis ad aquas".Dar această scriere așteaptă încă să fie examinată.

Mott găsește la Porțile de fer o asemănare cu "Highlands of the Hudson" și povestește pericolul de moarte la care se expun țăranii cu barcile și scurt timp după trecerea lui pe acolo,câțiva Americani,cari au fost înghițiți de apele Dunării.Din această tristă știre ce ne-o dă Mott,rezultă însă că Americanii începuseră să călătorească în Răsăritul Europei:cercetări în cărțile de călătorii prin Turcia și Rusia - aveam doar protecția rusească și Spencer scrie că rusește "protection is synonymous with anticipated possession" - scrise de Americani s'ar mai găsi impresii despre țara noastră.

După titlul cărții lui Mott ne-am fi așteptat la mai multe impresii despre țara noastră,dar puținul ce ni-l dă e foarte prețios; e o nouă mărturie obiectivă străină a nivelului jalnic în care se găseau țările noastre subt"creștinii" Ruși,nesfârșit mai jalnic decât Bulgarii subt "păgânii" Turci.

Dar Mott,medic și chirurg și în călătorie pentru restabilirea sănătății,nici nu-și pune problema cauzei pentru care "Creștinii", adică și poporul nostru,se găseau la un nivel atât de înapoiat al civilizației omenești.Totuși,pentru informațiile prețioase pe care Mott ni le dă despre țara noastră,el merită să fie semnalat.

Claudiu ISOPESCU

****

" TYRANNY, LIKE HELL, IS NOT EASILY CONQUERED; YET WE HAVE THIS CONSOLATION, THAT THE HARDER THE CONFLICT, THE MORE GLORIOUS THE TRIUMPH."

Thomas PAINE

****

12). Pentru această operă cfr. " The Edinburgh Review,1838,vol. 67,p.123-41.

U.S.A.

Stephen CRANE:

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

Am întâlnit un profet.
Ținea în mâinile lui
Cartea înțelepciunii.
"Domnule",i-am zis,
"Lasă-mă să citesc".
"Copile-" începu el.
"Domnule",am spus,
"Nu gândi că sunt un copil,
Eu cunosc deja mult
Din ceia ce ai acolo;
Da, mult."

El zâmbi.
Apoi deschise cartea
Și-o ținu înainte-mi.
Ciudat;de-odată am simțit că sunt orb.

*

UN OM ÎNVĂȚAT

Un om învățat a venit la mine odată.
Mi-a spus,"Eu cunosc drumul - vino."
Și-am fost nespus de bucuros de asta.
Împreună,ne-am grăbit.
Curând,prea curând,ne găseam
Acolo unde ochii îmi erau nefolositori,
Și eu nu cunoșteam drumul de sub picioarele mele.
M'am sprijinit de mâna prietenului meu;
Dar în cele din urmă,acesta strigă:"Sunt sfârșit!"

*

E. E. CUMMINGS:

O DULCE PĂMÂNT SPONTAN

O dulce spontan
pământ cât de des
acele
pătimașe
degete ale
neastâmpăraților filosofi te-au ciupit
și
ciocănit
pe tine
degetul răutăcios
al științei caută
a ta
frumusețe ,cât
de des te-au luat religiile
peste genunchii noduroși
storcându-te și

lovindu-te crezând că poate tu ascunzi
dumnezei
(dar
credincios
nenumăratelor
morminte ale tale
ritmice
iubiri
tu le răspunzi
acelora numai cu
primăvara)

*

Edna ST.VINCENT-MILLAY:

PRIMĂVARA

Ce surpriză,April,tu te întorci dinnou?
Frumusețea nu-i suficientă.
Cu roșețea nu poți potoli multă vreme
Șovăitoarea,mica deschidere spre libertate.
Eu știu ceia ce știu.
Soarele e cald pe grumazul meu când privesc
La spicele de șofran.
Mirosul pământului e plăcut.
Se pare că acolo nu este moarte.
Dar ce poate să'nsemne asta?
Nu numai sub pământ se găsesc creere de oameni
Mâncate de molii.

*

Din engleză,de N. NOVAC

BRAZILIA

Mario CRUZ:

TROPICALĂ

Ianuarie.Amiază: pământu-i o plită încinsă
In azur soarele brazilian viu scânteiază,
aventurier și temerar,
nestăpânit, senzual, -
sălbatec războinic barbar.
Ianuarie...Amiază.

In aerul greu și buimac se revarsă
miros de iarbă'ncinsă,iarbă arsă...
Și-o boare caldă și deasă de cuptor
se ridică din desișuri
împrăștiindu-se'mprejur
peste câmpul mahmur.

Din când în când s'aude
strident și enervant,
al ticadei cântec ascuțit,disonant
- o pată sonoră, bizară,
cu care soarele - pictor sălbatec -
mânjește tăcerea peisajului
încăpățînat și neîndemânatec...

*

"FLAMMA ETERNA"

Visez de secole făr' de'nceput și sfârșit...
Visul mă hrănește,-visul mă devoră.
Mă rog soarelui-apune și cânt lumina aurorei,
Captiv în turnu-mi de fildeș.

Un zeu necunoscut trăește în mine,
un straniu zeu,care ba se tânguie și plânge,
ba urlă cuprins de furie,și deși mort,
dă strălucire idealului - igneu rubin -

ca soarele care se scufundă 'n apus
în valuri de sânge și spume de aur,
sub extatica tăcere a munților,

dându-și suflarea în arzător deliriu,
pentru a străluci mai frumos și nemuritor
în apoteoza unor noi orizonturi!

Traduceri din portugheză
de Nic.IANCU-PĂLTINIȘANU

Georg T R A K L :

ESTE IUBITUL,PLACUTUL ANOTIMP

Măreţ se'ncheie astfel anul
Cu rubiniul vin şi a grădinii poamă aurie.
In jur,tăcutele păduri işi cânt'aleanul
Şi ţin insinguratului tovărăşie.

E bine; a vorbit ţăranul mulţumit.
Iar dangătul de clopot,lung şilinişţit in inserare
dă par'că nou curaj in asfinţit.
Un stol de paseri,salută in plecare.

Acesta e plăcutul,iubitul anotimp.
Plutind la vale'n barcă pe apele-albastre
cât de frumos,icoană de icoană s'atinge in răstimp.
Nimic nu tulbură tăcerile sihastre.

****
****

G O E T H E :

CANTECUL NOCTURN AL CALATORULUI

Peste toate vârfurile-i
Tăcere,
In toate colţurile
Simţi
Abia vre-o mişcare;
Nu cântă'n padure paserile,nu.
Aşteaptă,in curând
Vei odihni şi tu.

Traduceri din germană
de Nicolae N O V A C

*****

PĂMÂNTUL NOSTRU

- Fragment din "CINE CÂNTĂ?" Roman în manuscris -

DE

TOADER IORAŞ

- Poate că tu gândeşti altfel,dar eu rămân la vorba de-aseara, Ilie,şi-ţi spun încă odată că tot mai nimerit e dacă înjugăm patru boi.A fost o seceta,ascultă-mă,pământul e uscat şi îndesat ca osul şi,cum mai este şi pe deal,nu-l putem ara numai c'o singură pereche.Văd,vreai să-mi spui că boii's buni şi vrednici,dar şi eu ţi-oi spune că ogorul,ca să fie lucrat în toată omenia lui, vrea brazdă adâncă.Injugăm patru boi buni,ascultă-mă!

Ilie Lumină,ştia că nu se poate altfel,ascultă.In faţa lui sta tatăl său,Ieronim Lumină:înalt,îmbrăcat de sărbătoare,cu şerparul încins peste cămaşa albă,drept şi cu sumanul de pănură albastră prins numai pe un umăr "ca husarii împărăteşti",cu care îi plăcea să se asemene când era în voe bună.In dimineaţa aceea tatăl său era în voe bună şi ţinea nesmintit să "prindă în patru".

In fiecare vară,a doua ori a treia zi după ce se întorcea Ilie de la şcoală,la fel cum făcuse când studiau şi ceilalţi feciori - aşezaţi acum - Ieronim Lumină spăla boii cu leşie caldă şi-i săpunea până ce-i vedea "marmură albă",le lustruia unghiile cu smoală neagră şi coarnele cu ceară galbenă,iar dimineaţa,cu noaptea în cap,îi înjuga.

Ilie ştia bine că pământul pe care voiau să-l ogorască în acea zi,chiar dac'ar fi fost în lunca Mureşului şi nebătut de secetă , trebuia arat cu un plug tras de patru boi.Aşa cerea tatăl său.Merse in grajd şi mai deslegă doi boi de la iesle.

- Ei,bravo! Văd că n'ai uitat,încă ştii cum se umblă cu averea. Prinde tânjala bine.Aşa!Acum deschide poarta.Cine mână boii,eu ori tu?

- Dumneata,tată! - îi răspunse Ilie,ştiind că asta aştepta.

Netezindu-şi mustăţile cu dosul palmei stângi,tatăl se întoarse cu faţa înspre casă şi ceru traista cu demâncare,pe care i-o aduse o nevastă.

- Na,Doamne-ajută! - se închină,încet.Apoi,tare: - Hăis şi cea, boi de gazdă bună!

Boii mergeau bine,n'aşteptau niciun îndemn,dar Ieronim Lumină striga şi pocnea cu biciul pe lângă ei. "Hăis! Cea!" Nu le striga lor ci satului;să-l audă,să iasă în porţi şi să-l vadă;să-i vadă boii şi feciorul. "Cea,măi! Hăis!" şi sigur că se mişca o umbra în poarta popii,spuse aspru:

- Ilie,mi se pare că cel din tânjală,boul de brazdă,e legat prea strâns.Uită-te.

- Nu,nu-i strâns tată.-îi răspunse feciorul,fără să se fi uitat,abia stăpânindu-şi râsul.

Ieronim Lumină,cu ochii numai la poarta popii,mergea pe lângă boi,îndemnându-i,vorbindu-le.Răspundea în vale celor care-i doreau "bună dimineaţa" de prin ogrăzi,până ce ajunse în dreptul case parohiale,unde se opri,turtindu-şi pălăria pe ceafă,strigă:

- Frumos,zic şi eu că-i frumos!Unii se spetesc muncind şi alţii dorm...Ce lege-i asta Ilie?

Ilie râdea. Ieronim Lumină tuşi gros şi mai strigă odată. In zadar, în curtea popii nu se simţea nici o mişcare.

- Hm...curechiul tău de popă, nu vreai să mă vezi...?! Stai că ţi-o fac eu!-spuse îndesat şi se aşeză sub fereastra în dosul căreia bănuia el că se ascundea părintele. Scuipă în palme, desfăşură în aer biciul de curele şi pocni de trei ori. "Hăis, boii tatii, hai să mergem noi la muncă, să ne găsească soarele în brazdă...să-i găsească pe alţii sub ţol, când o răsări. Hai!"

Cum gândise şi cum dorea, fereastra s'a deschis izbindu-se de perete şi se auzi gura popii:

- Eşti om bătrân, Ieronime, şi te ţii de năzbâtii..ce-i cu isprava asta?

-...mneaţa, părinte! Ai dormit bine?

- Bună să-ţi fie inima, neastâmpăratule! Eu am dormit bine şi aş mai fi dormit, dar tu...Văd c'ai luat-o pe dealuri ca...

- Păi da, eu am avere, părinte, şi trebue să mi-o păzesc. Mă duc cu patru boi! De-acuma o să am ajutor...Mi-a venit feciorul, părinte, şi toată vara...Nu-l vezi?

Cărunt, alb tot, cu faţa şi zâmbetul de sfânt Nicolae coborît din icoană, părintele Natanail se aplecă peste fereastră, cu mâna întinsă.

- Hei, te-a pus la muncă neastâmpăratul de tatăl tău, Ilie? Bine-ai venit acasă!

Ca şi pe vremea când era copil şi lua anafură după ce se termina slujba în biserică, Ilie Lumină îşi apăsă buzele pe mâna popii.

- Bine v'am găsit, părinte!-apoi, râzând, îl întrebă: cum stăm cu banii, v'aţi cumpărat radio?

- Nu, încă nu, Ilie. N'am izbutit să pun împreună nici măcar un sfert din suma necesară...-spuse parintele, lungindu-şi glasul limpede şi râzând, cu degetul înspre Ieronim Lumină, întrebă:- Dar tu, Ilie, trebue să mai aştepţi mult până ce te vezi mântuit de pacostea ajutorului pe care, an de an, trebue să-l cerşeşti sgârcitului ăsta?

In toamna asta, părinte, i-am pus capăt.

Tatăl său, care nu-şi putea ascunde mulţumirea de aşi fi făcut voia obligându-l pe popa să-i vadă feciorul şi cei patru boi de frunte, îşi adună biciul pe umăr, spunând:

- Să mergem, Ilie, că noi avem numai avere, nu şi vreme de pierdut. Hăis şi cea, boi de gazdă bună!

Plugul porni lin. Ieronim Lumină îşi luă ziua bună dela părintele ce rămase în fereastra casei clătinându-şi capul cărunt.

- Mereu vă păcăliţi unul pe altul, tată?

- Cu un om ca părintele nostru nu-i alt modru decât să fi vesel, Ilie. Il vezi, e alb ca o iarnă dar, de când a venit în Alunei, e mereu om de vorbă bună. De-ar avea şi celelalte sate câte un popă ca al nostru...Suntem pe înţeles. Uneori, nu-i vorbă, sfinţia sa mă ceartă foarte aspru, dar eu tac; tac şi-l ascult, că-i popă şi ţine la sat cum ţine păcurarul la turma de oi. Avem un popă ca o sută, Ilie!

Umăr la umăr, vorbind şi mergând în pasul boilor, tatăl şi feciorul ieşiră din sat şi, printre holdele date în copt, urcară drumul ce-i duse pe dealul dintre vii şi pădure.

- Aşa, Ilie! Asta este pământul nostru; aici, aşezat la piciorul Pădurii Arse şi colţ în colţ cu viile bătrâne.

Deşi cunoştea povestea, de-atâtea ori auzită dela tatăl său şi de pe la alţii, Ilie se făcu mirat şi întrebă:

- De ce oare s'o fi chemând aşa pădurea asta?! Nu i-au găsit un alt nume, tată?

Bucuros de întrebare, Ieronim Lumină se uită înspre pădure şi după câtva timp, fără grabă, povesti:

- Păi, se zice-poate să fie adevărat-se zice că unul din viţa noastră, unul din unchii bunicului meu, un flăcău care se chema ca şi tine, Ilie, şi-a fost pus ochii pe-o fată. Erau tineri şi cum se petrece şi astăzi, oricând şi oriunde găseau vreme şi loc de îndrăgostit. Mai cu seamă se întâlneau seara. Ea l'aştepta în poartă, iar el, de fiecare dată, ştia c'o afla acolo.

Intr'o seară însă n'o mai găsi...Şi n'o găsi nici a doaua şi nici a treia seară. Mereu aşa, vreme de-o săptămână. Necăjit, flăcăul, într'o dimineaţă pe când ieşeau dela biserică, o ajunge pe fată din urmă şi, scurt, o întreabă: "De ce nu mai ieşi la poartă?" "Nu mai mă lasă mama. Zice că..."-"Ce zice? A auzit ceva rău de mine?!" - "Nu ştiu...Eu ştiu numai că mă ţine închisă în casă..."-"Ce zici, să vorbesc cu mamă-ta?"-"Cum vrei tu, dar să şti c'o să vorbeşti în pustiu; nu mai mă lasă. Ea spune că atâta vreme cât nu-i lună, care să ne lumineze poarta, nu-mi îngădue să mai stau singură cu tine, Ilie. Crede-mă!"

Flăcăul o crezu, dar până când să răsară o lună nouă ş'apoi să mai şi crească, era prea mult; fata îi era dragă şi-i era greu să mai aştepte. "Ţi-oi face lumină, copilă!" i-a spus, dar ea: "Mama vrea luna, Ilie!" - "Luna şi soarele mamii tale!" sudui feciorul şi fiindcă era om cam dintr'o dată, a plecat rumegând o hotărîre năpraznică.

A doua zi, luni seara, nu numai poarta fetei era luminată, ci tot satul...Flăcăul i-a pus foc pădurii ăsteia şi avu destulă lumină ca să-şi vadă draga torcând în poartă. De-atunci, Ilie, fiindcă unuia din neamul nostru i-a plăcut de-o fată pe care mamă-sa n'o lăsa să umble pe întunerec, noi ne chemăm Lumină. Iţi place?

- Imi place, tată!

Ieronim Lumină îşi privi feciorul măsurându-l din creştete până'n tălpi, oftă şi spuse:

- Eu, dacă s'ar mai găsi şi astăzi un om, un voinic, Ilie; unul care să ştie cum să pună focul undeva...Hm! De câte ori mă aflu pe acest deal, mă gândesc cât de minunat ar fi un foc şi, aşa cum mă vezi de bătrân, dacă mi-aş găsi omul, eu nu m'aş feri din faţa unei isprăvi vrednice. Crede-mă!

- Eu te cred, dar, spune-mi, la ce te gândeşti?

- Eh, vorbe...Insă, dacă chiar vreai să şti, află că mie nu-mi plac viile...

- Cum aşa, de când?! Eu ştiam că vinul nu te prea sperie...

- Imi place vinul vin, din viţă bună, nu borşul stors din buruiana dracului! Auzitu-m'ai?

- Auzit! îi răspunse Ilie, mirat.

- Aşa de vestite odinioară, viile din Alunei acum put a sărăcie. In timpul războiului n'avu cine să le muncească şi s'au pustiit. După război, săraci şi grăbiţi, oamenii s'au mulţumit să răsădească hibrizi şi, în câţiva ani, vezi şi tu, buruiana spurcată a năpădit toate dealurile.

Pe vremuri, vinul din Alunei era căutat; până şi din Cehia veneau vagoanele să ducă vin dela noi, Ilie. Nu trebuia să-l vindem cu ulcica. Acuma însă nici satana nu vrea să ştie de vinul nostru.

- N'aţi încercat nimic? N'ai stat de vorbă cu oamenii, nu le-aţi arătat primejdia, tată?

- Le-am spus, le-am arătat cum vine sărăcia pe urmele acestui vin de batjocură; i-am îmbiat şi cu viţă din via noastră, dar parc'aş fi

vorbit cu vântul,nu vor să vadă și să înțeleagă.Vița bună cere mun
că multă și cu temei,pe când hibridul crește cum îl împlânți în pă
mânt;nu cere nici săpat și nici plivit mai de seamă,crește ca mă-
trăguna.Dacă-i așa,cine să se mai gândească la viță de preț? Cine
să se mai obosească? Hei,cât de bun ar fi un foc,Ilie...Na,destul
cu poveștile,să ne vedem de ogor!
- Cum brăzdăm,prin mijloc?
- Așa.Brazda de început o croim amândoi,Ilie.Apoi te las singur,
iar eu,până ce răstorni tu vreo cinci-șase brazde,o să aleg posta-
tea pe care s'o însămânțăm cu porumb de nutreț.Să vedem,dac'om ter
mina mai de vreme,până ce coboară seara,o să culcăm la pământ și
iarba din grădina mare.Să punem capăt lucrului mărunt că,vezi,holde
le's galbene și cheamă secerișul.Pornim,copile.Țineți-vă bine,boii
mei!
- Hăis!-îndemnă Ilie,apăsând greu pe coarnele plugului înfipt în
pământ.
Boii se opintiră în juguri pășind agale pe urmele stăpân_ului ce
le arăta calea prin mijlocul ogorului.Fierul ascuțit și luciu sfâșa
pământul vârtos.Brazda reavănă se așternea aburind în răsăritul soa
relui.
- De-acuma brazda-i scrisă bine,du-te singur! îi spuse tatăl său,
după ce făcură împreună și calea întoarsă.
Mulțumit și cu dor de muncă țărănească,să simtă și mai mult pros
pețimea pământului sub picioare,Ilie Lumină se descălță și continuă
să are singur.Domol,mersul boilor îi lăsa răgaz să se gândească la
vieața din sat,s'o cântărească bine și s'o compare cu vieața din o-
raș.Vacanțele,mai cu seamă vacanța de vară,erau pentru el prilejul
cel mai nimerit ca să verifice experiențele făcute la oarș. Mereu
puternic și fără greș,satul,ca un regenerator perfect,îi limpezea
gândurile,îl despresura din sumedenia măruntelor preocupări și pro-
aspăt,cu forțe noui,îl lăsa să se întoarcă la oraș.Abia mai târziu,
după al doilea an de studii făcute la București,înțelesese cât de
necesară îi era vacanța petrecută în sat.Totdeauna,toamna,când cobo
ra din trenul ce-l lăsa în gara de Nord,își simțea puterea clocotin
du-i în vine;i se părea că atunci,ca după o muncă cu drag împlinită,
și-ar fi desprins dela gură un ulcior cu apă limpede-proaspăta.Sim-
țea această forță și profesorii și colegii și fetele cu care se în-
tâlnea.Senzațiile,impresiile și însăși disciplina studiului din Uni
versitate se afectau în contact cu forța adusă de-acasă.
De jos,din drumul ce iasă din sat,s'auzi un sunet de bucium.
- E poștarul,Ilie! îi strigă tatăl său,întorcându-se de pe locul
ales să fie însămânțat cu porumb pentru hrana vitelor.- Ai arat bi-
ne,flăcaule.Lăsăm boii să-și mai tragă sufletul și,cât timp odihnesc
ei,noi o să vedem ce bunătăți au pus muierile în traista cu demânca
re.Uite,soarele-i sus dar și noi am fost vrednici;râde pământul, îi
place cum l'ai lucrat,Ilie!
Ilie Lumină șezu pe grindeiul plugului,lângă tatăl său,cu ochii
la brazdele negre și cu gândul în București,la picturile văzute în
sala Dalles.Își aminti de fata întâlnită acolo.
Tatăl său își așezase pălăria pe pământ și în vreme ce scotea
mâncarea din traistă punând-o pe merindarea albă așternută pe genun
chi,vorbi:
- Eu cred că și pământul,ca o vietate,se bucură dacă omul se a-
propie de el cu tot sufletul.Vezi brazda,Ilie? o vezi cum stă culca
tă și se răsfață în soare?! Apoi,să ști dela mine,că și ea,ca o ne-
vastă sănătoasă,vrea să fie rodită și cel care o răscolește să fie
bărbat,nu umbră!

Feciorul luă o lipie de pe merindarea albă și după ce o mirosi
ca pe o floare,o rupse în două,îi privi miezul și mușcă din ea,cu
poftă.Ieronim Lumină manca și vorbea printre bucăturile zdravăn
rupte din lipiile coapte în zorii zilei.
- Intinde-mi ulciorul de colo,copile.
Ilie Lumină s'aplecă,luă ulciorul de jos și-l puse în mâna ce
aștepta cu degetele îndoite.O clipă,în mintea sa,chipul tatălui se
amestecă și se făcu una cu chipul călugărului pe care l'auzise vor-
bind în sala de expoziție.
"Exact - își spuse - tata își privește pământul,se apropie de
el,îi vorbește și le vorbește altora despre acest pământ,cu aceeaș
dragoste și caldă convingere cu care ne-a vorbit nouă călugărul în
fața tabloului cu Hristos coborît de pe cruce.Dac'ar fi la coarne-
le plugului și cu picioarele înfipte în brazdă,călugărul ar vorbi
cum vorbește tatăl meu acum.Iar tata,dac'ar sluji altarului,n'ar
simți și n'ar spune altfel de cum simte și vorbește călugărul..."
Ieronim Lumină mai bău odată din ulciorul de lut și se ridică
în picioare.
- Mi se pare,frate Ilie,că tu vorbești singur...-și,privindu-l
cum aduna colțurile merindării peste resturile de mâncare,întrebă:
Ți-a fost deajuns?
- M'am săturat bine,tată.
- Acuma,până ce nu dă soarele prea tare,să însămânțăm latura
aleasă. Mergem!
Locul hotărît semănatului cobora din muchea dealului printre
două rânduri de frasini ce se intindeau până'n marginea lanurilor
din vatra Mureșului.
Mai aspru și mereu în soare,pământul se desfăcea în bulgări ma-
ri zătignind mersul boilor.Ilie Lumină își apăsă toată greutatea
pe coarnele plugului.Sudoarea îi lipea cămașa de spate. Intinși,
încordați de scuturatul bulgărilor răsturnați,mușchii brațelor și
picioarelor,grumazul și umerii,svâcneau aprins.Scursă de pe frun-
tea numai o apă,nădușala îi ustura ochii.
- Merge,Ilie,merge?
- Cum vezi,merge bine,tată!
Râzând,bătrânul se opri și întrebă iar:
- Tu n'ai uitat,așa-i?
- He,par'că s'ar fi întâmplat ieri,nu acum zece ani...N'am ui-
tat,tată,n'am uitat!
Nu,Ilie Lumină n'a uitat cum,din ce din nece,speriase boii ca-
re-au rupt plugul și,dând mereu înapoi,unul și-a sfâșiat picioa-
rele în fierul plugului.Cum era să-și uite bătaia pe care i-a da-
t-o tatăl său atunci?"Da,aici,pe acest loc,m'a bătut acum zece ani"
gândi privind în jurul său și,aruncându-și ochii în urma tatălui
său,strigă:
- Dar acuma,ce crezi,m'aș mai lăsa,tată?
- Cum?-întrebă Ieronim Lumină,întorcându-și fața repede.
Ilie râdea.Știa ce simte tatăl său și-l mai întrebă odată,urmă-
rindu-i jocul feței și pumnul închis pe grăunțele scoase din sacul
strâns subsuoară:
- Ce crezi,mai mă las bătut ori nu?
Bătrânul râse încurcat,tuși,apoi o luă întins spre fecior. A-
juns în dreptul lui se opri și,după câteva clipe,spuse:
- Acuma ești bărbat,Ilie,și mi-ar fi rușine să ridic mâna asu-
pra ta.Iar dacă,totuși,m'aș încumeta și tu n'ai răspunde cu zece
pumni unui pumn de-al meu,Ilie,eu cred c'aș muri pe loc. Eu știu

ştiu bine,cum şi când trebue bătut fierul! Este o vreme şi un rost pentru toate... Hm! Dar...pe tine nu te-am întrebat niciodată, cum i-am întrebat pe fraţii tăi...Acuma însă,că eşti în pragul care te scoate din şcoală şi fiindcă ţi-ai făcut şi anul de cătănie,spune-mi: tu ce-o să fii în viaţa ta?

- Profesor,tată. O să fiu profesor de Liceu.

- Aşa?! Profesor de liceu!! - se miră Ieronim Lumină şi,umplându-şi pieptul de aer,cu ochii în palmele-i deschise sub ochii feciorului,strigând ca un copil care aude o veste de mult aşteptată, spuse: Profesor!! Păi atunci,nesmintit,neamul nostru va avea lumea în pumni;o va ţine în mâinile lui cum ţine un copil un cuib de pasăre! Nu-i glumă,nuuu... Un fecior popă,altul ofiţer,al treilea medic,tu profesor şi eu cu plugul...Hm! Cum zic,viţa noastră ţine lumea şi vieaţa în mânile ei. Ii frumoasă lumea,Ilie!

Eu,măi frate,când mă proptesc în plugul înfipt în pământ şi văd cum se despică brazda,când dau sprijin unui pom tânăr ori clădesc un stog de grâu,par'că m'aş cumineca şi totdeauna sunt sigur că-i dau lui Dumnezeu o mână de ajutor ca să-şi ţină lumea în bună rânduială.Tu ce zici? - şi plecă luându-şi sacul cu sămânţă.

Ilie Lumină tăcea;sta rezemat de jugul boilor,asculta şi vedea cum tatăl său,păşind mărunt pe firul brazdei şi împrăştiind boabele de porumb şoptindu-le ceva,era asemeni unui patriarh ce împarte binecuvântări.

- Nu zici nimic,Ilie? Păi,o să zic tot eu,ascultă-mă bine! - îi porunci bătrânul,de departe,întorcându-se cu paşi rari.- Ascultă-mă! Pământul ăsta mi-e cel mai drag dintre toate pământurile cu care m'a învrednicit Dumnezeu.Eu ţi-l las ţie! Aici,în şeaua dealului ăsta să-ţi aşezi casa!-şi bătu cu piciorul în pământ,ca şi cum ar fi îndesat primul stâlp din casa cerută feciorului,apoi se uită înspre Mureş,zicând:-De-aici,dacă ţi-arunci ochii peste apă şi cauţi pe Arieş în sus,vezi Turda,copile.Iar când e senin şi priveşti bine,doar salţi oleacă pe vârfuri,zăreşti turnurile bisericii din cetatea Alba-Iulia. Hm,profesor! Să-i înveţi pe copiii oamenilor, să-i înveţi carte şi omenie,cum te-au învăţat pe tine alţi profesori...Pământul ăsta e al tău! Fă-ţi casă,o casă de om cu carte înaltă,şi să nu te înstreinezi de acest pământ.Când îi fi îngândurat şi la greu,să vii aici,copile; că brazda noastră,mai caldă şi mai dreaptă decât o iubită,ca o mamă bună,te va mângâia.Imi spune inima,Ilie,că dacă l'ai înstreina,ne-ar pândi un mare nenoroc. Să nu te desfaci de acest pământ. Te legi?

- Mă leg!

- Cu vorba şi cu omenia ta,Ilie ?

- Cu vorba şi cu omenia mea,tată !

Ieronim Lumină îşi aşeză mâna dreaptă pe umărul feciorului, cu stânga îi arăta pământul cuprins între vii şi Pădurea Arsă,spunându-i:

- Al tău să fie! Al tău şi-al viţei noastre de-acum şi până'n vecii vecilor! Uită-te,se vede creasta cetăţii din Alba Iulia. Uită-te de jur împrejurul tău,aşa,Ilie! Vezi cum trece apa Mureşului şi cum rămâne satul neclintit la picioarele noastre,feciorul tatii?

Jos,pe prundul drumului ce urcă dinspre Mureş,tropoteau copitele unui cal grăbit.Ieronim Lumină ascultă până ce auzi şi sunetul buciumului peste holde,apoi,cu ochii după soare,zise:

- Se întoarce căruţa cu poşta.Vremea trece şi trece,Ilie,dar şi noi ne-am ţinut bine.Sfârşim aici şi până ce apune soarele,avem tot timpul să cosim şi iarba din grădina. Aşa. Acum,frate şi gazdă între gazde,ţine-te după mine!

Ilie Lumină îndemnă boii. Păşind larg şi măsurat,cosind aerul cu braţul drept,tatăl său îşi încărca mâna cu boabe de porumb,şi-o ducea la piept pumn apăsat,o deschidea svâcnind spre dreapta şi sămânţa scânteia căzând pe ogor. Razele soarelui se împleteau pe umerii lui,brazda neagră şi reavănă îi săruta picioarele,boii îşi simţeau stăpânul; iar feciorul,convins că-l vede pe Sfântul Petru venit să-i sfinţească pământul,se închină în urma plugului.

Buenos Aires - Argentina

Toader IORAŞ

****
****

PLUGULE

DE

TUDOR ARGHEZI

-.-

Plugule, cin' te-a născocit,
Ca să frământi a şesurilor coaje
Şi să 'nlesneşti îndătinata vraje
De-a scoate'n urmă-ţi bobul însutit?

Cine ţi-a pus cuţitul în pământ
Şi a pornit cu soarele întâiul,
Hotărnicind moşiei căpătâiul
Şi dumicatul socotitu-şi-l-a sfânt?

Cine-a purces în ploaie şi furtuni
Şi a brăzdat în negură şi zloată
Şesul blajin şi gras, întâiaşidată,
Cu blesteme, nădejdi şi rugăciuni?

S'a 'ndătinat copilul cel pitic
Să are şi să strângă avuţie.
Osânda şi-a schimbat-o'n bucurie,
Clădindu-şi slăvi şi veacuri cu nimic.

PARTENZA

DE

EUGEN RELGIS

Orice plecare e o ruptură:
te străpunge,vicleană,ca nişte spini.
Pasul sub talpă,smulge nebănuite rădăcini
înfiripate ca nervii în trup şi sub faţă,
ca vinele la tâmple,la braţe...

Pribeagule,
zilele te-au muncit,
lunile te-au călit.
Pe aceste meleaguri,anii -
câte degete la o mână -
grei sunt de clipele trudei şi durerii,
plini sunt de veşnicia
ce vrea să rodească prin om
la fel ca printr'un pom.
Fructul cere trunchi,frunze şi flori,
cere sucul pământului sub coaja-i miresmată-
atât de măestrit împestriţată
cu iluziile frumuseţii,
dar mustind de savoarea hrănitoare a voluptăţii.
Fructul cere dinţi
în carne vie înfipţi:-
viaţa stăruie doar prin mii de năluciri,
devorând vremelniciile
din seminţe şi făpturi,
din gânduri şi simţiri...
Tot ce prinde rădăcini
piere pe măsură ce trăeşte;
orice înflorire-i veştejire,
orice întrupare
o izbândă pare -
şi nu-i decât cenuşă,tină,putrezire...

Pribeagule,
abia te-ai aşezat,
un căpătâi găsit-ai
şi o pâine -
în Lumea Nouă un rost ţi-ai înjghebat,
ce la fel s'a dovedit
ca în vechiul cămin părăsit.

Te simţeai ca mărul pârguit,
aşteptând de pe creangă să se desprindă
spre ţărâna din care s'a hrănit -
ori smuls să fie
de o mână crudă sau flămândă...

Tu însă,singur
te-ai smuls,să-ţi prelungeşti destinul
ca pescăruşii'n sbor peste ocean.
Vrei liber să te crezi,
liber şi voios în necuprinsul van -
hoinar din zare'n zare
şi între două prăpastii:
pe ape şi sub nouri -
sub cerul oglindit
în sbuciumul valurilor
şi mereu fărâmiţit
în iureşul furtunilor...

Cu cetatea călătoare pluteşti tu iarăşi
în noaptea rece,fără stele
şi fără tovarăşi.
Zaci într'un colţ,
ca într'o chilie;
sub ceafă prinzi svâcnirea fiecărei unde,
iar cazna motoarelor în luptă cu neantul
din creştet până la glezne te pătrunde,..
Culcuşul tău,hamac între cele două abisuri
palpită ca inima,
vibrează ca o strună,
se cutremură sub puterile'nvrăjbite
dar vajnic stăpânite
de acel ce veghează pentru tine,
pentru mine,
pentru toţi din navă-
nevăzut şi prezent,
faţă'n faţă cu tainele firii
- şi parcă neştiind de propria-i ispravă...

Liber te crezi,pribeagule,
fugar din temniţa clipelor -
liber şi voios
în noaptea din juru-ţi răzbită de proră
spre cine ştie ce fatidică auroră...

Şi întins ca în sicriu,
tu unul te simţi
cu duhul ce suflă peste ape.
O singură luminiţă
plăpândă,deapururi nestinsă,
sub fruntea-ţi fierbinte
mai pâlpâie,ca o coroniţă...

Cine ştie ce străbun
în lume a revenit cu tine -
şi dibuind cu degetul în beznă
aşterne'n cuvinte puţine,
pe Cartea cu foi nenumărate,
gânduri sărace,
versuri stângace,

într'o limbă uitată,pierdută
    sub alte constelații,
într'o limbă neștiută
    de urmașii crescuți pe streine tărâmuri -
dar cu toții dăruindu-și același destin
    dela unul la altul,
    dela altul la celalt -
același destin sub mii de închipuiri,
sub mii de reînceperi și-aceleași amăgiri.

Visează,pribeagule
și crede-te liber,
    - voios și liber
în cripta-ți călduță,
culcat între doua genuni:
între valuri hoinare
și nouri nebuni -
murind și reînviând între visul unei vieți
și Neființa tăinuită sub zeci de peceți -
    adormită și trează,
    aproape,departe -
și totuși mereu scormonind
    cu ciudă,cu sete,cu jind
în inima ta,ce nu se desparte
de tine și de lume -
o ! inimă lașă, inimă vitează !

Eugen RELGIS

Montevideo-Rio de Janeiro
Sept. 1953.

******

George DUMITRESCU:

CLIPE

Din somn adânc și liniștit
Trezita mare șopotește
Și'n taina liniștii vrăjește
Un cântec dulce și smerit.

Un văl de neguri jos plutește
Și-apasă greu și amorțit
Pe'ntinsul apei nesfârșit
Ce'n unduiri mărunte crește.

Și-i o 'ndoelnică lumină
In toată firea de acum,
Iar marea 'ngână și suspină...

In depărtări,luciri de ghiață
Iau undele...și nu știu cum:
E trist amurg sau dimineață ?

TELEFONUL
NUVELĂ DE N.S. GOVORA

George Negrea părăsi prăvălia lui Don Pedro,mai devreme ca de-
obiceiu.Era seara de revelion și simțea nevoia să facă ceva deose
bit,pentru a ieși din viața de fiecare zi,liniștită ca apa unui
lac.Voia să se îmbete,mai ales că de câteva zile fusese nervos ,
nostalgia îi arsese inima ca fierul ascuțit al unui plug.Trei zi-
le încheiate,"Transilvania"își legănase silueta elegantă,ancorată
în larg,și Negrea o privise tot timpul din ușa prăvăliei lui Don
Pedro,ca deobiciu fără cumpărători și tot ca deobiceiu cu patronul
- el senor Don Pedro Vasquez - plecat în lungă călătorie.
Deși relațiile politice dintra Franța și România s'au înbunătă-
țit în ultimul timp,guvernul român,vigilent,dăduse dispoziții se-
vere ca "Transilvania" să nu acosteze la cheiu,să rămână în larg,
și nici un marinar să nu coboare în port.Negrea se apropiase de
debarcader,căutase să descopere cu binoclu mișcările pe vas,pân-
dise cu înfrigurare șalupa care adusese la cheiu pe comandantul
vasului și pe ofițerul secund,căutase să descifreze ceva pe figu-
rile marinarilor care conduceau șalupa,dar nu obținuse nici un
rezultat.Marinarii români păreau niște roboți,niște umbre fără
suflet,mișcate de un mecanism condus de cineva nevăzut.Nici atunci
când cu vocea strangulată de emoție le strigase:Noroc fraților!,nu
a obținut un rezultat deosebit,marinarii rămăseseră imobili, ca
și cum cuvintele strigate de el ar fi fost spuse într'o limbă
străină,neînțeleasă de ei.
Acuma pașii i se îndreptau tot spre port.Marea se liniștise
complect odată cu căderea serii și silueta "Transilvaniei" se i-
mobilizase pe oglinda apei.De la prăvălie până în port sunt numai
câteva sute de metri,dar la sfârșitul lui Decembrie seara cade de-
vreme și mai ales repede.Se întunecase și luminile orașului lu-
ceau mai puternic ca deobiceiu în această noapte de sfârșit de an.
In restaurante chelnerii erau agitați,patronii dădeau ordine scur-
te,iar muzicanții își acordau instrumentele.
Negrea intră pe rând în mai multe,dar trebui să iasa repede,de-
samăgit.Toate locurile sunt rezervate.Pe bordul "Transilvaniei"lu-
minile s'au aprins mai puternic ca în zilele precedente.E clar că
și pe bord se sărbătorește noaptea aceasta de sfârșit de an,că și
acolo va fi mare veselie sau,în orice caz,se caută a se face aceas
tă impresie celor de pe uscat.
Incepuseră să-l doară picioarele când s'a oprit în fața unui
restaurant mic, cochet,pe frontispiciul căruia o lumină roșie îi
caligrafiază numele: "Le Savoyard". Restaurantul acesta de pe ma-
lul mării mediterane are ceva exotic în el,frumos sau ridicol,du-
pă cum este și inima celui care-l privește.Se pare că nu e pe gu-
stul celor mai mulți cetățeni ai orașului sau străinilor în tre-
cere prin portul acesta din Sudul Franței,căci jumătate din mese
sunt libere.Lui Negrea i se pare curios că nu-l descoperise până
acum în peregrinările lui prin port.Pentru el "Le Savoyard" se a-
seamănă cu o casă țărănească românească,prin obloanele vopsite în
verde,prin pervazurile sculptate ale ferestrelor,și mai ales prin

glastrele de muşcate de pe aceste pervazuri.In climatul acesta dulce al coastei,muşcatele nu sunt înflorite,dar frunzele sunt verzi,cărnoase.

Era ora 11 când Negrea a tresărit din vagabondajul mintal peste apele negre ale Mediteranei,dincolo de silueta "Transilvaniei", dincolo de întinderile negre de apă,peste câmpii,dealuri şi munţi. A tresărit când a simţit mişcare la masa de alături,când scaunele s'au mutat şi chelnerul s'a înclinat profesional,după ce a luat comanda.La masă s'au aşezat două femei şi un bărbat.Amândouă sunt brune,una tânără,între 17-19 ani,iar cealaltă mai în vârstă, fără prea mare greşeală de apreciere,între 38 şi 42 de ani.Bărbatul e viguros,tip sportiv,elegant,frumos şi obraznic.

Şi lui Negrea îi rămân ochii lipiţi de femeia de 40 de ani şi aceasta nu pentrucă şi el are 40 de ani trecuţi,ci pentrucă femeia aceasta,în ciuda anilor,are întipărită pe figură aceia ce bărbaţii nu pot explica,farmecul care atrage şi farmecul care nu se uită.

Lui Negrea i se pare curios.In toată viaţa lui de bărbat, îi plăcuseră numai femeile blonde.Niciodată nu-i bătuse inima după o femeie brună,niciodată nu întorsese capul după o trecătoare care ar fi avut şuviţe de păr altfel decât blonde.

Şi acum îi rămăseseră ochii lipiţi de o femeie care avea părul de un negru întunecat şi încă,de o femeie care era- cum spun francezii - de un "certain âge".

Cu un ceas înainte se gândise să plece,restaurantul acesta i se părea plictisitor,voise să pătrundă mai adânc în port,să se ducă într'o tavernă cu marinari şi prostituate.Voia să bea crunt,să se îmbete,să se întovărăşească cu brute şi femei pierdute.Frică nu avea,deoarece şi el fusese pe vas mai bine de patru ani şi cunoştea marinarii,tavernele şi prostituatele.

Şi iată că apariţia femeilor de la masa de alături,îl ţintuise pe scaun.Uitase şi de ţară şi de "Transilvania" şi de nostalgia care-l chinuise trei zile încheiate,mai aprig ca oricând.La început vecinii lui vorbiseră în şoapte,zadarnic încercase să prindă o frântură de frază,să înţeleagă ceva,deşi cunoştea destul de bine limba franceză şi chiar dialectul meridional.Rar de tot tânara scotea o cascadă de râs,cristalină dar scurtă,retezată parcă de privirea batjocoritoare a femeiei în vârstă.Se părea că tânărul spunea anecdote,vorbe de spirit,pe care le aprecia tânăra femeie, dar pe care le dispreţuia cea în vârstă.

Apoi s'au destupat sticlele de şampanie,atmosfera s'a încălzit şi vocile au urcat cu câteva octave.Negrea auzea acum tot ce se vorbea la masa de alături şi şi-a făcut o ideie de legăturile care-i uneau pe vecinii lui de masă.Bărbatul părea a fi logodnicul tinerei femei iar cea în vârstă,sora sau mătuşa acesteia.Tânărul care nu părea să aibă mai mult de 30 de ani,era un bărbat de o frumuseţe remarcabilă,distins,dar de o distincţie nenaturală, forţată,împrumutată.Această impresie nu o putea schimba nici hainele de o eleganţă extremă,nici cravata şi nici perla de mărimea unui bondar,înfiptă în nodul ei.

Tânăra fată părea îndrăgostită nebuneşte de tânărul sportiv,îl sorbea cu privirea,stătea parcă agăţată de fiecare cuvânt pe care îl spunea,în timp ce femeia în vârstă îşi bătea joc copios de el.

Tânăra îi spunea bărbatului "Prince",cu vocea voalată,în timp ce batjocura din atitudinea şi vocea femeiei în vârstă nu puteau să scape nimănui,mai ales lui Negrea,care avea pretenţia că e cu-

noscător de oameni şi sesizează repede orice situaţie,oricât ar părea de încurcată.Când tânărul a spus că e convins că la înapoiere îşi va relua viaţa dinainte de războiu,dispreţul femeiei a devenit ascuţit,tăios,Negrea a avut impresia că ascultă crăşcăitul pe care-l face diamantul pe sticlă.

- Prince,nu am bănuit că eşti atât de idiot!Ultimele cuvinte, femeia le spusese pe româneşte,voind parcă să dea mai multă greutate celor spuse.In franţuzeşte spusese aproape tot timpul,când "prinţul" scotea o vorbă:"C'est idiot!"

Negrea s'a făcut alb.La masa de alături erau trei compatrioţi. S'a sculat imediat,s'a apropiat încet,privind drept în ochi pe femeia care executase pe tânărul "prince".

- Aveţi dreptate doamnă,a spus el înclinându-se.Ceiace a fost, nu se mai poate întoarce.Apoi a rămas încurcat,neştiind ce să mai spună,ce să facă cu privirile,cu mâinile,cu tot.Se făcuse şi mai alb şi începuse să tremure.Mai târziu Negrea îşi amintea cu ciudă de această scenă,de ridicolul în care se pusese atât de imprudent.

Tânăra fată l-a privit mirată,sportivul dispreţuitor,iar femeia în vârstă i-a zâmbit şi l-a poftit să se aşeze pe scaun.S'au făcut prezentările şi discuţia s'a îndreptat pe alte făgaşuri.S'a vorbit de "Transilvania",de atitudinea marinarilor români,despre ţară,despre emigraţie,s'au depănat amintiri.

De la masa lor,estrada muzicii nu era departe.Şi şeful orchestrei s'a apropiat şi a început să le cânte "Ciocârlia".Apoi " In satu'n care m'am născut","Îţi mai aduci aminte doamnă","Frumoasa mea cu ochii verzi şi "Vânt de seară".Muzicantul era un francez care trăise în România 15 ani şi care nu s'a deslipit de pământul ţării noastre decât în 1948,când guvernul comunist l-a expulzat într'un grup de aproape 100 de compatrioţi.Lui Negrea au început să-i tremure genele,tânăra fata - Viorica - îşi ducea batista la ochi,"Prinţul" - era băiatul unui om politic român foarte de treabă care nu avea nici o legătură cu nobleţa românească nici pre şi nici fanariotă - era şi el sguduit; numai pe figura Ioanei nu a tresărit nici un muşchiu,nici o fibră.Apoi s'au îmbătat toţi,afară de Ioana.S'au sărutat şi Ioana a admis să fie sărutată de Negrea,dar l-a respins cu hotărâre pe "Prinţ".

Când s'au despărţit era lumină puternică,oraşul dormea adânc , "Transilvania" începuse să se legene pe apa care devenise neliniştită.

In drumul spre casă,Negrea îşi scotoceşte buzunarele,pentru a constata ravagiile.Luase cu el toată "casa" lui Don Pedro şi prin buzunare nu mai găsea mare lucru.Dar nu se îngrijea de această prea mult,Don Pedro plecase de două luni şi nu avea nici un motiv să creadă că se va întoarce înainte de trei.Avea deci tot timpul să facă banii la loc,făcând aspre economii...

George Negrea se îndreaptă spre casă mulţumit,cu inima umflată de fiinţa Ioanei.

\+

\+ +

In portul din Sudul Franţei,George Negrea eşuase ca o epavă aruncată de valuri la ţărm,în urma unui naufragiu.Ca şi epavele,Negrea venea de pe mare.Patru ani fusese marinar pe diferite vase suedeze şi norvegiene,începând ca ajutor de bucătar pe un petrolier şi terminând ca ajutor mecanic pe un bananier.Intre timp fusese pe un vas de pescari în Marea Nordului şi mai bine de un an

pe un baleneier,cu care petrecuse 4 luni în apele Nordului și mai
bine de 6 luni în cele ale Sudului.
Bananierul îl debarcase în portul mediteranean,din cauza unei
apendicite.Când a ieșit din spitalul în care doctorii îi spuseseră că scăpase ca prin minune,bananierul plecase și un altul nu
mai voia să-l ia,deoarece nu mai avea hârtiile în regulă. Trebuia
să aștepte săptămâni sau chiar luni până când ar fi putut să găsească un vas cu echipagiul necomplet și cu un căpitan care, din
nevoie sau din bunătate de inimă să închidă ochii la capitolul
hârtiilor.Stătea într'un hotel lepros,cu pereții umezi,cu camerele fără sobă.Ieșea zilnic în port,interesându-se de vasele care
vin și de cele care pleacă.Intr'o dimineață de iunie s'a oprit în
fața prăvăliei lui Don Pedro.Privea la vitrina în care nu era mai
multă ordine decât în prăvălia în care l-a invitat Don Pedro, patronul.Firma era pretențioasă:"El Caballero Pedro Vasquez.Objets
d'art et antiquités". Obiectele de artă și antichitațile erau un
amestec desordonat de obiecte de tot felul,de la tablouri fără valoare la vase de faianță,covoare,șaluri,cătărămi,ace,broșe,paftale,pinteni,etc.,pe care Don Pedro le boteza și le dădea vârsta după calitatea clientului.Numirile cele mai pompoase,epocile cele
mai îndepartate,le dădea Don Pedro pentru Americanii turiști sau
soldați,în trecere prin portul mediteranian.Afaceri de aur făcuse
în urma debarcării din 1944.Acuma Americanii s'au rărit,clienții
deasemeni,dar și Don Pedro a strâns atâția bani ca să se poată
dedica pasiunii lui din tinerețe:filatelia.Pentru prăvălie are un
vânzător,iar el este aproape tot timpul absent,colindă prin toate
țările pământului.
Negrea privea în dimineața aceia de iunie la vitrina prăvăliei
lui Don Pedro absent,zornăind în buzunar ultimele monede și gândindu-se amărât cât sunt de puține,că vasele care sunt în port au
toate echipajul complet iar primul a cărei sosire este anunțată,
nu va arunca ancora mai devreme de o săptămână.
In ușa prăvăliei de obiecte de artă și de antichități a apărut
un bărbat ca de vreo cincizeci de ani,scurt,bondoc,chel,dar cu o
privire blajină,cu o bunătate deosebită radiind din toată făptura.
- Ce faci aici? a întrebat Don Pedro.
- Privesc,a răspuns Negrea roșindu-se.
- Asta o văd.Dar ce faci în afară de asta?
Și Negrea n'a mai răspuns,Don Pedro l-a apucat de mână,l-a tras
în prăvălie și l-a așezat pe un scaun.A aprins o mașină de spirt
și a făcut o cafea sănătoasă pe care a însoțit-o de câteva felii
groase de pâine cu unt.
- Emigrant?,l-a întrebat Don Pedro,întinzându-i cafeaua.
- Da.
- Politic?
- Da.
- Din ce țară?
- România.
- Aha! Fascist!
Negrea a voit să protesteze,dar Don Pedro l-a liniștit.
- N'are nici o importanță.Și eu sunt emigrant.Comunist.Sau mai
bine zis...fost...Desamăgit! Ca Gide,ca Istrati al Dumneavoastră
și ca atâția alții.Și un chinuit de nostalgie,ca și dumneata, ca
toți emigranții.Danton a spus că trecând frontiera,nu se poate lua
Patria pe talpa încălțămintei.Și a avut dreptate.E drept că eu

m'ași putea întoarce.Fasciștii sunt mai de treabă decât comunis-
tii.Dar după 13 ani întoarcerea nu mai e posibilă.Când am plecat
nevastămea avea 37 de ani.Era destul de tânără și frumoasă.Astă-
zi are 50.A îmbătrânit cum am îmbătrânit și eu.Și apoi,acolo,via
ța nu a stat pe loc.Nevastămea s'a măritat.Să mă întorc? Ce mai
găsesc? Și să mă întorc în postura de învins? De Păcălit? De om
care a luptat pentru idealuri mincinoase?Să le spun că mă recu-
nosc învins?Nu.Nu mai e posibil.Mă voi întoarce când voi simți
că mai am numai un an de viață.Vreau să mor în Andaluzia.
Negrea căzuse tocmai bine.In lipsa lui Don Pedro,vânzătorul
fugise cu banii adunați din vânzare.Don Pedro nu s'a supărat
prea mult,deoarece în călătoria pe care o întreprinsese câștiga-
se bani mulți cu timbrele.Era încurcat doar că nu mai are vânza-
tor.
L-a angajat pe Negrea.A rămas o lună ca să-l învețe trucurile
meseriei și contabilitatea.La dreptul vorbind,Negrea a avut mai
mult de furcă cu aranjarea registrelor și dosarelor,decât cu tru
curile meseriei și contabilitatea,cu care s'a deprins în câteva
zile.
- Știi ceva istorie? a întrebat Don Pedro.
- Da.
- Ai aici cărți ca să-ți împrospătezi cunoștințele.Uite căr-
ți despre Asirieni,despre Egipteni,Fenicieni,Greci,Romani, etc.
Memorează nume și date.Când vine clientul debitează nume, date,
povești.Uite inelul ăsta.Ii spui clientului că a fost găsit în
piramida lui Keops.Cerceii ăștia spui că au fost purtați de o
servitoare a Cleopatrei.Dacă e vorba de un client american, îi
spui că au fost purtați chiar de Cleopatra.
Cu registrele și dosarele a fost un chin.Don Pedro e un boem
incorigibil.Se odihneau hârtiile și prin papucii de noapte. Ne-
grea le-a aranjat și a făcut ordine.Dar când se întorcea Don Pe
dro din călătorie,într'o săptămână de ședere desorganiza totul
și după plecare,Negrea trebuia s'o ia de la capăt.

\+

\+ \+

După o lună,Negrea era îndrăgostit ca un licean.Iși căutase
o explicație acestei subite deraieri de pe linia calmului obiș-
nuit și în loc de una găsea mai multe.Principala era aceia că
de mai bine de șase ani nu cunoscuse decât femeile din taverne-
le porturilor prin care acostau petrolierul,baleneierul și ba-
nanierul și de când este în serviciul lui Don Pedro,din taverne
le portului mediteranian.In al doilea rând,pentrucă în subcon-
știentul lui se agita o dorință refulată.Nu-și aducea aminte da
că povestea care-i produsese refularea o citise într'o carte ro
mânească sau străină,într'o nuvelă sau roman;o citise totuși.A-
utorul acelei povestiri își bătea joc de faptul că aproape toți
scriitorii,o literatură proastă cum spunea el,au creiat legenda
primei iubiri care nu se uită niciodată.Respectivul autor sus-
ținea că din contra,cea care nu se uită este ultima dragoste .
Eroul povestirii căuta să fie nu prima ci ultima dragoste a fe
meilor,pentru a nu fi uitat.El se socotea "vămuitorul" tuturor
iubirilor acelor femei.Pe vremea când a citit-o,Negrea nu era
total convins.Dar au trecut anii și a avut și el experiențe.Pri
ma lui iubire? Trebuia să facă eforturi de memorie pentru a-și
aduce aminte de liceista de 17 ani pe care o iubise când el a-
vea 18.Și nici nu-i făcea plăcere să și-o amintească.Ca și el ,

dulcineea avea coșuripe obraji.Nici o lacrimă nu i-a curs când a auzit că a fost violată și ucisă de Ruși,cu ocazia "eliberării" din 1944.Cea care-l însoțea pe cărările vieții,era ultima dragoste.Socotea că viața sentimentală a omului are mai multe sertare.In aceste sertare intră amintirile iubirilor defuncte.Ultimul sertar rămâne deschis până când apare o nouă iubire care să închidă acest ultim sertar și să deschidă altul.In peregrinările lui prin mările polare,între apă și cer,dorul de dragoste era mai chinuitor decât în oricare alte împrejurări.Atunci avea timp să deschidă toate sertarele.Stătea noaptea pe punte și privea stelele. Și mai mult întârzia tot la ultima iubire,o femeie blondă pe care o cunoscuse la Roma înainte și din cauza căreia luase hotărîrea să se îmbarce.Șase ani ținuse sertarul acestei iubiri deschis,imaginea blondei dela Roma îl urmase pe puntea petrolierului,balenierului și bananierului,prin mările Sudului ca și prin acelea ale Nordului.La celelalte sertare întârziase puțin,atât timp cât întârzie cineva în fața sertarelor cu scrisori de dragoste îngălbenite.Imaginea blondei îl urmărise prin tavernele cu prostituate,pe buzele vinete ale acestora îi căutase sărutul ei,și îl urmărise și'n prăvălia cu obiecte de artă și antichități a lui Don Pedro.Și această dragoste nu fusese mai puternică decât altele,dar era ultima.In 6 ani împrejurările nu-i permiseseră să deschidă alt sertar.Blonda de la Roma îi spusese cinic:"Cui pe cui se scoate".Ori el nu avusese ocazia s'o facă.

Intâmplarea aceasta îl făcea să accepte total teoria importanței ultimei și nu primei iubiri.

Apoi simțea că îmbătrânește.Părul începea să i se rărească pe creștetul capului și să-i încărunțească la tâmple.Nici el nu mai avea timp să deschidă multe sertare.Voia deci să mai aibă o dragoste care să fie ultima;aceia pe care să n'o uite niciodată.

Insfârșit,Ioana era Româncă.Dorul de țară,de limba țării în care te-ai născut,e și mai ascuțit când nu vezi compatrioți,când nu ai ocazia să vorbești limba copilăriei.Deaceia sosirea "Transilvaniei" în port îl arunca într'o neliniște bolnăvicioasă,deaceia s'a făcut alb când a auzit-o pe Ioana vorbind românește.

Pe Ioana o întâlnea foarte des în tovărășia sorei ei și a "Prințului" și foarte rar singură.In timpul zilei era ocupată de oarece acostase în port o escadră americană și a vândut jumătate din marfa lui Don Pedro.Boyi americani căutau în special obiecte feniciene.Acoperise gaura făcută în socoteli cu ocazia revelionului și realizase câștiguri care ar fi depășit cele mai optimiste așteptări ale Spaniolului fost comunist.

Dar se molipsise de boala patronului său.Dosarele și registrele erau în gravă suferință,hârtiile se odihneau în papucii de noapte,exact ca în momentul în care fusese angajat.Ioana îi arăta multă prietenie,dar se părea că evită pe cât posibil întâlnirile în doi.Câte patru mergeau la "Le Savoyard" și "Prințul" era veșnic ținta săgeților ei;săgeți otrăvite,cu intenția de a răni cât mai adânc.

\+

\+ +

La începutul lui Martie,în portul mediteranian e primăvară deplină.Florile migdalilor se scutură deja,atmosfera e molatecă ca o baie călduță.In ambianța aceasta primăvăratecă,Ioana,într'un tailleur elegant,nu pare să aibă mai mult de 35 de ani.

Ioana e și ea ocupată,foarte ocupată.Plecase din țară cu șase ani înainte,adică atunci când îi murise soțul,Jean Besançon. Soțul Ioanei fusese Francez și grație acestei împrejurări putuse să iasă din țară și să scoată și o parte din avere.Viorica ieșise și ea în urma unui mariaj blanc cu un Italian,de care se descotorosise de îndată ce ajunsese la Roma.Ioana ieșise cu fiica ei,o fetiță de 8 ani,inteligentă,drăguță și sprințară ca o căpriță. Tot grație faptului că era cetățeancă franceză,Ioana putuse să deschidă în portul mediteranian o fabrică de țesături și făcea afaceri frumoase cu Izrael,prin intermediul unor Evrei originari din România.

Și era o șefă de intreprindere energică.Când pleca la fabrică nu mai era femeie.Cu tocuri joase,cu o bluză de sport,autoritară, era spaima întregului personal al fabricei.

Negrea avusese ocazia să stea de vorbă cu lucrători de la fabrica Ioanei și relațiile date de ei nu erau deloc favorabile patenei lui.Ii spusese și ea strânsese din umeri.

- Ce vrei mon Cher? Le dau salarul legal.Vrei să fac filantropie? Asta ar însemna să măresc "le prix de revient" și atunci afacerile cu Izrael cad în baltă

In convorbirile cu Negrea,Ioana se arăta cinică.

- Ești idiot mon cher! Nu mă interesează decât ceiace pot să constat cu simțurile. Visuri? Ce sunt alea?

Altădată venise vorba de Oana,fetița ei.Lui Negrea,Oana îi era dragă și din convorbirile cu Ioana își făcuse convingerea că și ea o iubește mult.

- Oana? spusese Ioana încruntând sprâncenele.S'o iubesc?Mă iubesc prea mult pe mine ca s'o mai iubesc și pe ea.Că mă sbat pentru ea e evident.Dar aceasta nu este iubire,un sentiment nobil cum spun unii,ci instinct:sunt o femelă care-și ocrotește puiul și nimic mai mult.

Negrea o privea cu interes,căutând să descifreze pe figura sau dincolo de figura ei ce este adevăr și ce este poză în aceste afirmații.Dar Ioana era veșnic zeflemisitoare,aproape la fiecare frază a lui Negrea isbucnea în râs și exclama:C'est idiot!

In seara aceasta de început de Martie a părăsit mai devreme prăvălia lui Don Pedro și se îndreaptă cu pași mari spre "Le Savoyard".I-a telefonat Ioana - nu se mai întâmplase niciodată,totdeanna aștepta să i se telefoneze - și i-a cerut imperativ să vină la restaurant imediat.

O găsește afară la o masă,prăjindu-se la soarele ce se pregătește de culcare.

De astădată,Ioana e nervoasă.Controlul de sine se clatină,figura îi este răvășită,e îmbrăcată cu bluza de sport și a uitat să se fardeze.

- Vin direct de la fabrică,a început ea,după ce Negrea s' așezat.Inchipuește-ți,am fost jefuită.

- Jefuită? De cine? a întrebat Negrea turburat.

- De peștele ăsta de "prinț".

- "Prințul"? Dar cum?

- Cu ajutorul Vioricăi.Inchipuește-ți,mașina pe care a cumpărat-o săptămâna trecută,era cumpărată cu banii mei.

- Mașina aceia roșie,decapotabilă?...Pe care spunea că a dat 4.000.000 de franci?

- Exact.

- Cum? 4.000.000 ți-a furat?

- Cinci.Excrocul a pus-o pe Viorica să-mi imite semnătura pe un cec.Am aflat abia azi când am dat un cec și am primit de la Bancă un telefon că nu are acoperire.

Ai anunțat poliția?

- Scandal? La ce-mi folosește scandalul? Cu evreii mei,afacerile nu sunt sută'n sută curate.Vrei să se descopere? Am chemat-o pe Viorica și i-am spus că o iert,dar că la a doa greșală o trimit la plimbare cu "prinț" cu tot.Va trebui să țin de-acum totul incuiat.Cu femei din acestea la care totul se reduce la sex, te poți aștepta la orice.

+

\+ +

De atunci și până la Paști,lui Negrea viața i s'a părut un vis. Se întâlnea cu Ioana în fiecare seară,făceau plimbări pe malul mării,se opreau îndelung pe o stâncă să privească valurile care se spărgeau la picioarele lor,soarele care apunea sau luminile pâlpâitoare ale orașului.

Vorbea aproape numai el.Ii povestea întâmplări din viață, din călătoriile pe mare,din cărțile citite și Ioana asculta. Intr'o seară i-a povestit scene din viața balenelor.Ioana a părut foarte interesată de faptul că balenele trăesc în cupluri,că masculul care nu are femelă atacă pe cel ce are și că în timpul luptei femela se retrage ca să aștepte rezultatul și să urmeze pe invingător.Acest detaliu o entuziasmase.

- C'est tres bien ça!

Numai când îi povestea de existența visului în viață,de frumusețea lui,Ioana pufnea.

- O! Ca c'est idiot!

Ioana îl asculta cu capul în palme.

- Mai spune,intervenea ea,când Negrea tăcea.

Orice gest de apropiere însă,era sancționat cu asprime.

- Negrea,fii cuminte.Vrei să-mi dovedești că ești ca toți bărbații? Te-am socotit altfel,deaceia ți-am acordat prietenia mea.

Niciodată nu-i spunea altfel,decât Negrea.Simplu,aspru,rareori percepea o ușoară moliciune în vocea ei când îi pronunța numele.

"Prințul" dispăruse la Paris de îndată ce se descoperise furtul și se auzea că se însoară cu fata unui diplomat brazilian.

- Fleacuri! Aceasta nu e posibil,căci e prea idiot.Ascultă aici Negrea,Fanariotul - pentru Ioana toți prinții români erau Fanarioți - se va întoarce aici când va termina banii.Tâmpită ca Viorica nu găsește atât de ușor..

+

\+ +

Negrea privește pe fereastră.In fața lui e Ioana,în poziția ei favorită,ghemuită cu capul în palme.I-a telefonat și i-a propus s'o însoțească la Paris,pentru a asista la slujba de înviere de la Biserica românească.

- Ajungem la 11 și slujba începe la 12.După slujbă mergem să dansăm într'un cabaret.Iți plătesc trenul și toate cheltuielile.

- Cum? Să-mi plătești? Cum crezi posibil aceasta? Mă pui pe aceiași linie cu "Prințul"?

- Ascultă,nu fii idiot.De când femeia muncește cot la cot cu bărbatul,50% din bărbați sunt pești.Peste un secol vor fi 100%.Și apoi luna trecută am împlinit 40 de ani.De la 40 de ani înainte, orice femeie trebuie să-și plătească plăcerile.Ori,plăcerea mea este să merg la Paris.Cum m'aș plictisi singură,am făcut apel la

tine.Și trebuește să plătesc.

La refuzul lui Negrea de a o însoți în aceste condiții,Ioana cedează.

- C'est idiot!

In biserica din Paris,Negrea a stat tot timpul cu ochii umezi. Auzea o slujbă românească după aproape 7 ani.Biserica plină și lumânările aprinse îi aminteau copilăria.Ioana privea nemișcată la picurii de ceară topită care se scurgeau dealungul lumânării.Era cald și lumânările se indoiau în mâinile lor.Lui Negrea i se părea că și inima Ioanei se moaie ca și ceara lumânărilor. Și se bucura.

La sfârșitul slujbei au luat un taxi și s'au oprit la un cabaret din Montparnasse.

- M'am muiat în seara aceasta ca o școlăriță,spune Ioana când s'au așezat la o masă și au băut primul pahar de șampanie.

- Mă bucur.

- Te bucuri? Ești idiot!

Cu toată pufnirea din nas și fraza ei obișnuită,când au început să danseze,lui Negrea i s'a părut că și corpul Ioanei era moale ca ceara lumânărilor de la biserică.I s'a lăsat în brațe și apoi și-a lipit obrazul de al lui.Negrea nu mai știa pe ce lume se găsește.Se turburase,corpul Ioanei era plin,moale,obrazul catifelat,respirația caldă.

Și iar au dansat și iar Ioana s'a lăsat moale în brațe și și-a lipit obrazul de al lui.O iubea în seara aceia mai mult ca ori când,totul i se părea posibil.Se va căsători cu Ioana,o va iubi pe Oana,el va fi ultima ei dragoste,ea ultima lui dragoste. Fiecare din ei va fi "vămuitorul" iubirilor celuilat.

Au stat până când a plecat toată lumea.

- Ce facem? Luăm un taxi ca să mergem la gară?

- Mai este timp,a răspuns ea,consultându-și ceasul.Hai să mergem puțin pe jos.

Și au plecat pe bulevardul Montparnasse,pe sub castanii înfloriți.E răcoare,dar o răcoare plăcută,primăvăratecă,moale ca un covor de iarbă de sub un nuc din Moldova.Ioana îi ia brațul și se reazimă de el.

- Să ne oprim puțin,spune ea,când ajung în fața unei bănci de piatră.

- Ioana,te iubesc,pornește de pe buzele lui Negrea mărturisirea atâta timp ținută în frâu.

- Mă iubești?...Știam!

- Știai?...Și?

- Fi cuminte Negrea.Mă onorează și mă bucură iubirea ta. Dar tu uiți că am un copil,o fabrică de care trebuește să mă îngrijesc,necazuri...Nu am timp pentru dragoste.Să fim prieteni. Iți prețuiesc prietenia.Am datorii de împlinit.Să vii într'o zi la fabrică.Imi dai un telefon.

Lui Negrea,bulevardul Montparnasse i s'a părut mohorât,ca într'o zi de toamnă cenușie.

+

\+ +

Trecuse o săptămână și Negrea nu o mai văzuse pe Ioana.Dăduse de câteva ori telefon la fabrică și i se răspunsese că madame este absentă.De la Paris,Negrea se frământase ca pe jar.Tălmăcea și răstălmăcea fiecare atitudine,fiecare gest,fiecare cuvânt pe care-l spusese ea.Spera totuși că prin prietenie se va ajunge la

dragoste.
- Probabil aceasta a voit ea să spună,monologhează el în faţa prăvăliei lui Don Pedro,care nu mai este vizitată aproape de nimeni,căci escadra americană a ridicat ancora de mult.
Auzise că "prinţul" a revenit dar nu avusese ocazia să-l întâlnească.Se întreabă ce figură va face când îl va întâlni,ştiind că el cunoaşte toată povestea cecului măsluit.
- Hei! Măva întâmpina ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic.De la "Fanarioţii" aceştia te poţi aştepta la orice.
Când a ridicat obloanele şi a deschis uşa,l-a întâmpinat un soare triumfător.In larg se legăna silueta elegantă a "Transilvaniei".De când s'a îndrăgostit de Ioana nu mai merge prin port că altădată ca să se intereseze de sosirile şi plecările vapoarelor.
Işi consultă ceasul şi intră nemulţumit în prăvălie.E abia 9 şi nu poate telefona până la 11,oră la care după cum a spus ea,soseşte la fabrică în fiecare zi.Insfârşit,acele ceasornicului se aşează pe ora aşteptată.Formează numărul şi inima începe să-i bată.O voce de femeie i-a răspuns:Attendez!
Peste câteva clipe,la capătul firului e vocea ei.S'a intrebat mai târziu ce l-a împins să i se adreseze în franţuzeşte,când până atunci,oridecâteori îi vorbea,i se adresa româneşte.
- Soarta! îşi răspunde el când-rar de tot - în prăvălia lui Don Pedro,scotocea în ultimul sertar - sertarul Ioanei - după ce îl închisese pe al blondei de la Roma.
- Bună ziua Ioana!
- Bună ziua.Ce mai faci?
- Bine. Când te văd?
- Când vrei.
- Decide tu.
- Decide tu.
- Decide tu.
- La patru jumătate după masă.

Vocea Ioanei e de nerecunoscut.E agitată,nervoasă,departe de a fi stăpână de sine.
- Bine,dar cum vin la fabrică? Dă-mi adresa şi staţia de tramvai.
- Păi cum,n'o ştii? Doar ai mai fost.
- Eu? Te înşeli,n'am mai fost niciodată.
- Cum Prince n'ai mai fost? C'est idiot! Vino şi fii prudent. Marţi am fost urmăriţi de Viorica.Mi-a făcut nişte scene de gelozie...
George Negrea se clatină.Scapă receptorul din mână şi se sprijină de perete.Cealaltă mână şi-o duce la piept,ca să-şi potolească bătăile inimii.Se lasă moale într'un fotoliu.Urechile îi vâjâie.In receptorul ce atârnă dealungul peretelui se aud păcănituri nervoase.
- Un altul e "vămuitorul" iubirilor Ioanei... "Fanariotul"... Peştele...O femeie care a trecut de 40 de ani,trebuie să plătească...,îi trec frânturi de gânduri prin cap...

\+
\+ +

E cald,cald,parcă ar fi o zi de iunie.Prăvălia lui Don Pedro e goală.Nici un client nu vine să-i turbure liniştea lui George Negrea.Căci Negrea s'a liniştit.Stă pe un scaun în faţa prăvăliei şi priveşte legănarea "Transilvaniei" în larg.O şalupă se desprinde de cheiu şi se îndreaptă către vas.E cald şi totuşi lui Negrea îi este frig,tremură,tâmplele îi sunt inundate de sudoare.
Deacum îşi va relua viaţa obişnuită.Liniştită ca apele unui lac. Se va duce în fiecare zi să se intereseze de plecările şi sosirile vapoarelor,se va duce seara în tavernele din port,ca să bea cu marinarii şi cu prostituatele.
Şi mai este ceva.Don Pedro a anunţat printr'o telegramă că a părăsit Japonia şi vine direct în Franţa,cu o provizie importantă de picturi japoneze.Toate cu o vechime de 3500 de ani înainte de Hristos!
Registrele,dosarele,sunt într'o desordine înspăimântătoare ; scrisori comerciale la care nu a răspuns,altele pe care nu le-a trimis.
George Negrea se scoală şi se îndreaptă spre birou.In lucrul acesta va căuta să uite sertarul Ioanei,fără să mai fie nevoie de a deschide altul nou.
- Şi-apoi Ioana nu mi-a lăsat nici o amintire.O seară de înviere în care şi-a lipit obrazul de al meu în timpul dansului? Să nu pot uita asta? Hei Negrea,c'est idiot!

N. S. GOVORA

*****

Vladimir CAVARNALI:

NU CĂUTAŢI DRAGOSTEA

Prieteni,nu căutaţi dragostea unde înfloresc vişinii.
Fructul a încuiat seva în fiecare strop de rouă,
Iar bătrânii au cules rămăşiţele.Pentru noi castanii
Nu mai păstrează sub auroră strălucirea nouă.

Nu mai suntem ce am fost în prima zi de lumină.
Şi nici nu vom mai fi în zilele vesele ale bătrânilor,
Dragostea noastră nu va fi ca pentru ei,într'o gradină,
Fiindcă noi suntem astăzi robii noi ai vremurilor.

Să ne încuiem în palate de piatră,înalte,
Şi să răbdăm durerea necunoscută câmpului.
Bolnavii se îngroapa în spitale decolorate
Şi aşteaptă cum vom potrivi sfârşitul omului.

Eu îmi adun bucăţile risipite printre petale
Şi sorb ultimul rod dintr'o stamină,
Să le duc ca zdrenţe,în amurg,pe o cale
Unde la sfârşit se întinde un ocean de lumină.

***
***

Stefăniță N I C O A R Ă :

CÂNTEC PENTRU-O SORĂ MICĂ

Primavara bate din aripi în larg,
Viața cântă victorioasă printr'o mie de fluere.
In haine de paradă s'au așezat rândunelele pe catarg,
Și așteaptă să vină comandantul,sa le treacă în revistă și să le numere.

Soră mică,și în tine urcă vijelioasă primăvara,
Cum urcă seva dătătoare de viață în cais.
Obrajii ți s'au colorat,ți s'au făcut roșii ca para,
Și pleoapele dor,chinuitoare,grele de vis.

Soră mică,soră mică,primăverile mint,
Pe frunte,ca un stigmat,semnul suferinții ți-i scris.
Mâine îți vor luci în ochi boabe de-argint,
Și vei purta în palme ca pe-un hulub,visul ucis.

Mai mincinoase decât femeile sunt primăverile acestea străine,
Cu cerurile Sudului,prea largi și prea dureros de albastre.
Soarele aruncă lumină albă cu mâinile pline,
Iar noi lâncezim după alte primaveri,după primăverile noastre.

Și tu sora mica te-ai ratacit cu iubirea de mana pe drum,
Nu plânge și ascultă cum departe,clopotul bate.
Dincolo de drumul acesta înnecat în ceață și fum,
Te-așteaptă ca să-ți șteargă lacrimile,o mână de frate.

*

Nicolas N O V A C :

PRIMĂVARA

Işi scutura,scutură,
cerul poala albă,
în ceața profundă,
lumina inundă
gânduri,flori de nalbă.

Cineva a spus
c'ar fi'ntrat Isus
în cetatea moartă
și-ar fi pus la poartă
paznici: ghiocelul,
vrabia și mielul...

Doamne, astă-noapte,
îngerii în șoapte
au pictat grădina
și-au trimis albina
în primele zori
să se scalde'n flori...

Tresaltă pământul,-
văzduhul și vântul
își piaptănă părul,-
zarzărul și mărul
trupu-și înfioară
'n alba primăvară...

*

12 EPIGRAME
DE
VASILE POSTEUCĂ

Lui Const.Ghidel,pentru "Orizonturi"

E de merit într'un fel,
Orizontul lui Ghidel;
Numai foamea de parale
Prea miroase a Ghidale...

*

Lui Toader Ioraș autorul romanului "Sințitorii de icoane".

Cu fata goală,descântată,
Chiar sfințitorii de icoane,
Se pomenesc așa,de-odată
Sfințind,în dorul lor,codane...

*

Ștefan Baciu: Analiza cuvantului dor

Işi spune cu tristețe cetitorul,
Umbrind un zâmbet de mirare vie:
La analiză se constată dorul,
Dar nu rămâi cu nici o poezie...

*

Lui Virgil Ierunca:

Apari mereu cam târzior
Și noi tot așteptăm,poete:
Tu cu caetele de dor
Și noi cu dorul de caete...

*

Lui Gh.Raceveanu și cei cu el:

Citesc cu sete Indreptarul
Dar văd dezastrul ce ne-așteaptă:
Vom fi muștruluiți cu parul
De cei cu linia prea dreaptă...

*

D-lui C.Braga,pentru "Trădătorii neamului românesc etc.

Fabula cu lupi și flinte
Face praf o lume'ntreagă
Dar ne dă și'nvățăminte:
Să nu ne'mbătăm cu...bragă.

*

Unei Doamne,revoltată că se vorbește prea mult la banchete.

E lucru normal și firesc.
Ușor să'nțelegi ca romancă:
Ei când mănâncă vorbesc
Și când   vorbesc se mănâncă...

*

Lui Mircea Eliade(Maitrey a fost tradusă recent in mai multe limbi)

In dragostea-i de foc,hindusa
Maitrey păți ca orice fată:
Numai odată-a fost trădată.
Deatunci încoace e...tradusă.

*

D-lui Ilarie Mintici,cu ocazia unui discurs:

In pornirea lui fierbinte,
Ne-a vorbit pe-un ton superb:
Mintici vine dela minte
Și ca substantiv,și verb...

*

La un concert:

Drept ca pe-un zeu te admiram:
Ce mai mândrețe de program...
Dar tu te-ai comportat ca om
Și l-ai schimbat intr'un progrom...

*

Lui Virgil Mihăilescu,apropos de Biblioteca dela Freiburg:

Să nu le puie'n jug dușmanu'
Plecata-au ambele'n exil:
Academia cu Bianu,
Biblioteca cu Virgil...

*

Pentru Zece Mai:

Așa precum făcurăm în istorii,
In jurul Țării sfinte ne unim.
Ne batem peste an,tăman ca chiorii
Și-apoi de Zece Mai sărbătorim...

*

Vasile POSTEUCĂ

ACTUALITĂȚI și CONTROVERSE

(Pentru a da posibilitate cititorilor și colaboratorilor noștri să aducă în discuție diferite probleme de interes general românesc,deschidem această rubrică.Ținem să precizam de la început că articolele publicate la această rubrică exprimă punctul de vedere al autorilor și nu angajează cu nimic revista sau asociația noastră,chiar dacă semnatarul face parte din redacția sau asociația noastră.Paginile revistei stau deschise oricărui cititor sau colaborator care crede că are de spus ceva,pro sau contra părerilor exprimate aici.
ACTUALITĂȚI ȘI CONTROVERSE ,este o TRIBUNĂ LIBERĂ, în cel mai strict înțeles al cuvântului;menită să dea mai multă viață acestei reviste prin discuții obiective,scrise într'un stil cat mai academic și de un interes cât mai general.
Intru cât discuțiile ce eventual se vor isca,interesează nu numai pe autor,ci și cititorii,rugăm ca materialul să ne fie trimis noua spre publicare , pentru ca cititorii noștri să poată urmări evoluția acestor discuții.)

*

A EVOLUAT CODREANU SPRE CATOLICISM ?

<u>Insemnările dela Jilava</u> ridică,cel puțin sub formă de întrebare,problema atitudinii personale a lui Codreanu față de Catolicism.Pentru cine a cunoscut poziția lui categoric ortodoxă, întrebarea surprinde pe drept cuvânt.Corneliu Codreanu obișnuia să definească Legiunea ca "ortodoxia în politică"(1)și ținea să cunoască în diferite chestiuni mai mult sau mai puțin teologice punctul de vedere ortodox,pentru care se consulta constant cu diferiți teologi din Mișcare.El mergea,în ortodoxismul său,atât de departe încât,întrebat odată ce crede despre soarta Bisericii Unite dela noi,a răspuns că "în momentul în care Legiunea va birui,problema se va rezolva dela sine",ceeace a făcut pe mulți legionari uniți să părăsească Mișcarea.

In Insemnările sale dela Jilava,care se întind,e drept,numai pe scurtul interval de timp dela 19 Aprilie până la 19 Iunie 1938, se găsesc într'adevăr câteva indicii care justifică întrebarea de mai sus.

1. Duminică 15 Mai,Codreanu notează că se roagă în fiecare zi "Maicii Domnului și SF.ANTON DE PADOVA",prin ale căror minuni am scăpat la 1934".(2) La deshumarea osemintelor în Noembrie 1940 s'a găsit la gâtul lui,după mărturia D-lui Ilie Gârneață,alături de săcușorul cu pământ și o cruciuliță,"o iconiță a Sf.Anton"(3)

---

(1).Cp.articolul meu ORTODOXISMUL in "Patria",Ianuarie 1951.
(2).C.Z.C.:INSEMNARI DELA JILAVA(1938),Col."Omul NOU",p.30.

2. Avea la el "cărticica de rugăciuni a Sf.Anton",pe care după ce şi-a auzit sentinţa de condamnare,a deschis-o "la întâmplare" la pag.119.(4)

3. Indignarea că Biserica Ortodoxă Română,prin glasul Patriarhului Miron care era şi prim-ministru,condamnase Mişcarea, socotind pe legionari "periculoşi Neamului","rătăciţi" şi "străini de Neam"."Biserica părintească","Biserica străbună"notează Codreanu,"ne loveşte.... Doamne,Doamne,ce tragedie!...Ce frământare în piepturile a zeci de mii de tineri,ţărani,muncitori, studenţi".(5)

4. Convingerea că vina creştinismului formal şi descreştinării permanente a omenirii o poartă "lipsa - cel puţin la noi - a unei elite preoţeşti,care să fi păstrat focul sacru al vechilor creştini","lipsa unei şcoli de mare înălţime şi mare moralitate".(6)

In 1943 "Insemnările dela Jilava au fost prezentate,împreună cu Testamentul lui Moţa şi cartea Pentru Legionari,în traducere italiană,Papei,şi ni se asigură că "Testamentul lui Moţa şi Memoriile Căpitanului au provocat o profundă impresie şi o foarte favorabilă opiniune despre Mişcarea Legionară în cercurile Vaticanului"(7). Aşa se explică probabil simpatia şi interesul special,pe care Vaticanul,imediat după război,l-a arătat şi continuă să-l arate legionarilor refugiaţi - sau cel puţin unuia din grupurile legionare.

Ce semnificaţie şi importanţă trebue acordată însă acestei inclinaţii personale a lui Codreanu pentru Sfântul Anton din Padua,care nu trebue confundat cu cellalt Sf.Anton din sec.III şi IV,sărbătorit şi de noi Ortodocşii? Poate fi interpretat cultul lui Codreanu pentru acest Sfânt catolic ca o simpatie pentru Catolicism sau ca un semn că Codreanu evoluase,în timpul lunilor de închisoare din 1938,spre Catolicism? După părerea mea,câtuşi de puţin!

Adoraţia lui Codreanu pentru Sf.Anton din Padua nu este ceva nou în 1938.Insemnările din 1934 aduc confirmarea acestei credinţe a lui:"personal,mi-a ajutat Sf.Anton de Padua"(8).Nici indignarea împotriva Bisericii Ortodoxe Române nu apare pentru prima dată în 1938.Sf.Sinod a luat şi în 1934,într'o Pastorală,atitudine împotriva Gărzii de Fier şi aceleaşi însemnări din 1934 aduc la 27 Februarie următoarea notă:"Astăzi am citit în "Universul" Pastorala Sinodului.Pare că ar fi alcătuită de adversarii mişcării naţionale.Pastorala nu e a Sinodului,ci a asociaţiilor adverse cauzei noastre.Este o atitudine nepermisă a Bisericii (a autorităţii bisericeşti),care a născut în inimile noastre o indignare fără seamăn"...(9). Din aceleaşi însemnări aflăm că la Mitropolia din Iaşi,în August 1923,studenţilor naţionalişti li se închiseseră porţile."Au fost legate cu lanţuri şi păzite de jandarmi...oprindu-ne de a ne ruga"(10). In

---

(3). "Pământul Strămoşesc",Buenos Aires,Iunie-Noeb.52,p.220.
(4). INSEMNARI DELA JILAVA,1951,p.36;5.
(5). Ibid. p.42,43.
(6). Ibid.pp.58-59.
(7). "Pământul Strămoşesc" 1952,p.197.
(8). Ibid. p. 35.
(9)şi(10),Ibid. p. 17.
(11) Insemnari dela Jilava,ed.1951,p.42.

această privinţă,Codreanu nici cu Catolicii nu este mai crutător. In legatura cu intervenţia bisericii noastre din 1938,el îşi aduce aminte imediat de "condamnarea pe care Biserica catolică prin episcopii ei,o arunca asupra Mişcării Naţionale din Germania, cu unul sau doi ani înainte de biruinţa lui Adolf Hitler.

Nouă este în 1938 - şi aceasta trebue să fi interesat în mod deosebit "cercurile Vaticanului" - observaţia în legătură cu"lipsa - CEL PUŢIN LA NOI - a unei elite preoţeşti,care să fi păstrat focul sacru al vechilor creştini" - afirmaţie de două ori falsă: mai întâi pentrucă o ELITA preoţească,oricât de restrânsă,nu nea lipsit niciodată,şi al doilea:pentru simplul motiv că Biserica s'a menţinut - "cel puţin la noi" - în primul rând prin puterea Cuvântului dumnezeesc,chiar când acesta a fost transmis de preoţi cu mai puţină chemare.

Altfel materialul nou din 1938 confirmă în intregime imaginea unui Codreanu aşa cum l-am cunoscut cei mai mulţi în anii ascensiunii sale politice 1934-1938:un Codreanu legat de tradiţiile noastre ortodoxe,care ţinea post negru în fiecare Vineri(şi foarte semnificativ:in aceeaş zi obişnuia să meargă şi la baia de aburi!),care credea in minunile Sfintei Vineri - Sfânta colindelor şi basmelor noastre -,acelaş Codreanu,care se vedea protejat de Arhanghelul Mihail de o parte şi de duhul lui Ştefan cel Mare de alta şi care simţea în el chemarea voevodală de a zidi biserici drept mulţumire pentru ajutorul cerut şi primit dela Dumnezeu.

De unde vine atunci cultul lui Codreanu pentru Sf.Anton din Padova? Explicaţia este pe cât de simplă pe atât de naturală:dela mama lui,care,fiind de origină germană,era catolică.Dela tatăl său,un ortodox bigot,moştenise postul negru;dela mamă:pe Sf. Anton,Sfântul care domină religiozitatea catolică populară cu posibilităţile lui multiple de intervenţie miraculoasă în atâtea chestiuni de ordin practic.

Ianuarie 1953. D. C. AMZĂR

:#:

ROMÂNIA "ŢARĂ OCUPATĂ" ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI ?

Cu ocazia sărbătoarei noastre naţionale din 1953,a vorbit la München în cadrul unei festivităţi organizate de "Asociaţia Germanilor din România" şi patronate de Dl.General Ion GHEORGHE,Preşedintele "Asociaţiei Românilor liberi" din Germania,scriitorul german Dr.Franz THIERFELDER,Directorul Institutului für Aslandsbeziehungen din Stuttgart,despre raporturile româno-germane în decursul istoriei,afirmând între altele că,în timpul celui de al doilea războiu mondial,aceste raporturi au fost ca dela "ţară de ocupaţie" la "ţară ocupată".Intrucât e vorba de o problemă de cea mai mare importanţă istorică,socotesc că e de interes general să dau publicităţii scrisoarea ce-am adresat,în legătură cu această chestiune,Domnului General Ion Gheorghe,care a fost ultimul ministru al României libere la Berlin şi care a făcut să apară,în cele două publicaţii conduse de D-Sa:"Patria"şi "Brücke zum Westen",textul cuvântării D-lui Thierfelder.

"Mult stimate şi iubite Domnule General,
Eri am primit n-rul pe Iunie din Patria cu sărbătorirea lui Zece Mai.Am citit cu mult interes darea de seamă şi mai ales conferinţa festivă a D-lui Franz THIERFELDER.Totul pare a fi fost bine organizat,încât se poate într'adevăr de o manifestaţie reuşită.
Un lucru a fost totuşi,după părerea mea,în disonanţă cu solemnitatea şi importanţa zilei de zece Mai,sărbătoarea independenţei noastre naţionale,şi anume afirmaţia D-lui THIERFELDER că armata germană în trecere prin ţara noastră sau staţionată un timp acolo a avut caracterul unei "armate de ocupaţie",după cum reese limpede din următorul context:

> "Es liegt mir völlig fern zu behaupten,dass die Detschen nun plötzlich beliebt seien - im Gegenteil.Vieles was in der Ferne geglänzt hatte,erwies sich bei näherem Zusehen als schlecht.-Ausserdem müsste wohl die BESATZUNGSMACHT erst noch geboren werden,der die heisse Liebe der BESETZTEN entgegenschlägt".

Este drept că părerea aceasta am întâlnit-o ici şi colo în Germania,în timpul războiului,spusă evident mai mult în glumă - cel puţin faţă de noi Românii - dar,după cum ştiam şi eram convins eu,ţara noastră a fost ALIATA Germaniei,cu toate că nu a existat niciun tratat care să ne fi recunoscut şi formal această calitate.Eu unul cel puţin,aşa mi-am conceput şi desfăşurat activitatea dela Legaţie,şi mi se pare oţios să Vă demonstrez lucrul acesta Dvs.,fostul meu şef şi reprezentant al unei ŢĂRI LIBERE ŞI INDEPENDENTE,care a avut fără îndoială posibilitatea să ducă şi altă politică decât aceea a colaborării cu puterile Axei.
Cu atât mai mult mă surprinde afirmaţia D-lui THIERFELDER -despre care am altfel păreri excelente şi căruia îi port cele mai bune sentiment - în cadrul unei solemnităţi,în care se sărbătorea, în special de către compatrioţii noştri de origină germană,însăşi INDEPENDENŢA noastră naţională.Dacă Dl.THIERFELDER împărtăşeşte un asemenea punct de vedere,este regretabil că a fost invitat să vorbească.Dacă a vorbit,este păcat că a fost lăsat să lanseze,fie şi numai indirect,această teză,iar din moment ce a rostit-o,e dureros că ea a mai fost reprodusă şi în ziar.
Departe de mine gândul de a mă amesteca în politica "Asociaţiei Românilor liberi" şi cu atât mai puţin în aceea a "Asociaţiei Germanilor din România",dar socotesc de datoria mea,ca fost membru al Legaţiei din Berlin şi ca Român,să vă atrag atenţia asupra acestei concepţii eronate şi jignitoare pentru poporul nostru şi pentru conducătorii lui din timpul războiului,indiferent dacă eu am fost sau nu de acord cu politica lor.
Că trupele germane s'au purtat la noi ca într'o"ţară ocupată " şi că poporul român a avut destul de timpuriu această impresie penibilă,aşa cum pare a reeşi din mărturisirile D-lui THIERFELDER, poate fi adevărat,dar aceasta nu are nimic a face cu statutul internaţional al României în timpul celui de al doilea război mondial,când ţara noastră s'a aliat de bună voe - cu toată presiunea incontestabilă a Germaniei şi mai ales a evenimentelor - cu puterile Axei IMPOTRIVA BOLŞEVISMULUI ŞI NUMAI A BOLŞEVISMULUI.
Sunt sigur că în realitate afirmaţia aceasta n'a fost decât un LAPSUS CALAMI;el este însă,ca orice LAPSUS,semnificativ şi din moment ce s'a consumat,păgubitor ţării şi neamului nostru.

Aşa cum vă cunosc,sunt convins că veţi face tot ce Vă va sta în putinţă,spre a rectifica eroarea comisă - desigur fără voe - de Dl.THIERFELDER.Căci nu-mi închipui că D-Sa vrea să facă României"serviciul" de a o trece ulterior din rândul aliaţilor în rândul victimelor naţional-socialiste,alături de Belgia,Olanda, Danemarca şi Norvegia.Niciuna din aceste ţări n'a avut,în timpul războiului,reprezentanţă diplomatică la Berlin şi N'A DUS TRATATIVE cu guvernul de atunci al Germaniei.Sau atunci,noi Legaţia României la Berlin - şi accentuez:TOATE Legaţiile noastre din străinătate - n'am fost decât reprezentanţii unui guvern de "Quislingi",ceeace am respins şi trebue să respingem,noi cei care am funcţionat la Berlin,cu aceeaş energie şi cu aceeaş îndreptăţire ca şi cei care au lucrat la Ankara sau Lisabona, la Berna sau la Stockholm.
In speranţa că împărtăşiţi şi Dvs.,în calitatea de ultimul Ministru al României la Berlin,acest punct de vedere,după cum nu mă îndoesc că el este şi acela al predecesorilor Dvs.,Vă rog să primiţi,mult stimate şi iubite Domnule General,asigurarea sentimentelor mele de înaltă consideraţie şi devotat românism.

20 Mai 1953 D. C. A M Z A R"

:::

PE MARGINEA PROCESULUI DELA BUCUREŞTI
=================================

La 31 Octomvrie 1953,în R.P.R.,13 Români au plătit cu viaţa îndrăzneala de a-şi fi iubit Patria şi Neamul.Tribunalul Militar din Capitală,a trimis la moarte pe:Alexandru Tănase,Mircea Popovici,Ion Golea,Ion Samoilă,Ioan Tolan,Gavrilă Pop, Erich Tartler,Vasile Mihai Vlad,Ioan Buda,Gheorghe Dincă,Aurel Corlan, Ioan Iuhasz şi Ion Cosma.
Eroica lor jertfă a fost interpretată de presa exilului nostru şi de presa mondială,diferit.Astfel,în timp ce unii descifrau sensul jertfei lor drept piatra unghiulară care va cimenta într'un tot unic rezistenţa din ţară cu rezistenţa din străinătate;alţii au considerat jertfa lor absolut inutilă.Dacă şi cât de utilă sau inutilă a fost jertfa celor 13,credem că este pripit a ne pronunţa şi a da un verdict.Fapt cert este că cei 13 eroi ai rezistenţei româneşti reale,nu patriotarde,(gen:la plăcinte,înainte...),prin sublima dăruire de sine,au înfruntat , conştienţi de pericolele ce-i pândeau,un an şi jumătate,demenţa bolşevică.Viaţa lor în tot acest timp,n'a fost nici plăcută,nici uşoară.Vânaţi de copoii siguranţei statului,de miliţie,de trupele ruseşti din România,ei au reuşit să se strecoare în tot acest timp şi să acţioneze,vârând spaima în slugile şi vânduţii Moscovei.Căderea lor în mâinile călăilor,s'a datorat TRĂDĂRII.. Trădării neruşinate care a frânt oasele lui Horia şi Cloşca pe roata Bălgradului.Trădării ordinare care a căsăpit trupul olteanului Tudor din Vladimiri.Trădării care a muşcat de atâtea şi atâtea ori din trupul neamului românesc.Dincolo de orice prejudecăţi de natură politică,jertfa lor trebue privită,aşa cum ei au trăit-o:ROMÂNEŞTE.Faptul că majoritatea celor ce s'au dăruit

luptei active,primind botezul sângelui,au aparţinut unei anumite grupări politice,nu dă dreptul nimănui să denatureze sensul jertfei lor.Ei au ales lupta şi moartea,nu cu gândul de a ridica trambuline politice cuiva ci s'au ridicat dincolo de orice bariere politice,contopindu-se cu massele româneşti terorizate care opun rezistenţă duşmanului de moarte al Neamului românesc,de azi,de ieri şi de totdeauna.Căci un lucru trebue să ne fie clar: în România de azi,nu se găseşte în luptă cu cotropitorul şi uneltele lui,un partid,o grupare politică,ci neamul întreg! Zidurile care au zăgăzuit altădată massele româneşti,împărţindu-le în fracţiuni politice,au dispărut de mult în faţa dramei pe care poporul nostru o trăeşte de zece ani încoace.Acolo şi acum,Neamul întreg păşeşte pe urmele soldatului român care alunga hoardele comuniste ale lui Bela Kuhn din inima Europei şi pe urmele celor ce mureau muşcând pământul arid al întinselor stepe ruseşti,în Cruciada împotriva bolşevismului...

Lupta pe care,neamul întreg pornit în cruciată,o duce astăzi, activ sau pasiv,împotriva celor fără de Ţară şi fără Dumnezeu,este lupta pentru dreptatea istorică,lupta împotriva oligarhiei politicianiste,lupta împotriva inconştienţei creionului albastru care i-a aruncat cu atâta perfidie în ziarele nebuniei comuniste. Este aceiaşi luptă dreaptă,unanim aprobată şi recunoscută de toată omenirea,pe care armatele Naţinnilor Unite au dus-o în Coreea împotriva demenţei şi barbariei comuniste.

Numai din acest unghiu poate fi privită şi judecată jertfa celor 13 eroi ai rezistenţei româneşti.

Şi dacă ea ar fi fost cu adevărat astfel privită,n'am fi asistat la spectacolul,ruşinos şi dureros,pe care ni l-a oferit o parte a presei exilului nostru,când a comentat sensul jertfei celor 13.

Nicolae N O V A C

::::

ADOPŢIUNEA CREŞTINĂ

Deşi noţiunea este de cel mai profund şi autentic sens evanghelic şi cu toate sugestiile şi insistenţele ce s'au depus pentru înţelegerea şi practicarea ei,totuşi nici-o instituţie,organizaţie,asociaţie,auxiliară şi nici măcar biserica,nu au consacrat supremei morale,sutimea sau miimea materială şi nici afecţiunea omenească cel puţin,în scopul iubirii biblice a aproapelui, chiar dacă el ar fi actualul pribeag român.Nu mai este nevoie a se arăta suferinţele sufleteşti,lipsurile materiale,bolile care ucid treptat şi în fiecare clipă trupurile nehrănite suficient , expuse frigului şi ploilor şi epuizate de insalubritatea locuinţelor,de lipsa combustibilului şi a luminei,fiindcă acestea sunt fapte prea cunoscute.Cei care dispun de o sănătate relativă şi ar vroi ca să muncească,spre a evita simbolicele gesturi de "asistenţă socială" din partea celor care posedă toate mijloacele existenţei occidentale,nu găsesc de lucru.Şi tristeţea acestei crude realităţi,constă tocmai în faptul că majoritatea dintre noi am fost în situaţii mizere,când promiteam că în viitor ne vom mulţumi numai cu a zecea parte a exigenţelor vieţei normale. Dar

odată cu dispariţia tragediei s'a uitat şi solemnul angajament de conştiinţă.

Din cele mai critice împrejurări însă,apare salvatoare forţa exemplului,care prin meritul excepţiei,confirmă şi menţine valabilitatea poruncilor scripturei,ca normă creştină.Astfel,câţiva membri ai asociaţiei "Nicolae Bălcescu",au decis ca să trimită unui foarte respectat camarad din Germania,pe tot cursul acestui an câte 25 dolari lunar.

Se vor găsi mulţi care să minimalizeze - mascând superficial o nuanţă de ironie - atât gestul cât şi contribuţia,dar nici-un comentariu şi nici-o supra sau subestimare,nu vor atinge puritatea actului de creştinească şi românească unitate spirituală.

Fără intenţia brevetării adopţiunei,semnalăm cazul,în unicul scop de a fi multiplicat.Orice persoană,grup restrâns,asociaţie sau instituţie,poate interveni direct să mângâie sbuciumul vieţii atâtor conaţionali,bolnavi sau inapţi lucrului şi care sunt victime ale insuficienţelor de mai sus;în Germania,Austria,Italia, Franţa sau alte ţări ale Europei vestice,prin tot ce bunătatea şi disponibilul le permite.

i.b.

::::

CU O NĂDEJDE MAI MULT

A sosit în mijlocul nostru,după ani trăiţi exemplar în aspră călugărie şi după lungi ani de pribegie,Părintele Arhimandrit Ştefan LUCACIU.

Fiecare nou venit dintre Români prilejueşte o bucurie în sânul comunităţii noastre: bucuria de a vedea un frate ajuns pe pământul libertăţii. Dar bucuria noastră creşte la gândul,că noul sosit e de astă dată un slujitor al altarului Domnului.Căci de numele unui preot sunt legate multe nădejdi. Şi nu fără temeiu.Preotul este un sol al păcii,un semănător,în vorbă şi faptă,al învăţăturii iubirii creştine.

După neînţelegerile păgubitoare ale anilor din urmă între fraţii de aceeaş lege,dorinţa de împăciuire a spiritelor e dorinţa noastră cea mai vie. Păstorii sufleteşti conştienţi ai Românilor Americani,se străduiesc din răsputeri să restabilească pacea. Pacea,în care să ne putem cinsti şi iubi în adevărat spirit creştin, unii pe alţii. Pacea,în care rodeşte cuvântul lui Dumnezeu.

Părintele Arhimandrit Ştefan LUCACIU este o contribuţie preţioasă în rândurile iubitoare de bună învoire între oameni.O nădejde de mai mult,că această bună învoire,dorită dela vlădică la opincă, nu poate fi departe.

Cu această întemeiată nădejde în suflet şi cu toate speranţele cari se leagă de fiecare vrednic slujitor al altarului,îi spunem şi îi dorim din toată inima:

"Binecuvântaţi să-ţi fie paşii,Părinte,pe acest pământ binecuvântat al Americii!"

i.s.

::::

GUVERNUL R.P.R. ÎMPOTRIVA REFUGIAŢILOR ROMÂNI

Sub acest titlu,ziarul "La Nation Roumaine",-organ al partidelor politice române Naţional Ţărănesc,Naţional Liberal şi Social Democrat Independent - care apare la Paris în limba franceză,publică în numărul său din 15 Februarie a.c. o interesantă ştire pe care o reproducem mai jos în traducere românească:

"Din sursă demnă de încredere se află că guvernul dela Bucureşti a trimis oficiilor sale diplomatice şi consulare, noui instrucţiuni de a supraveghea cât mai atent pe refugiaţii români.Aceste oficii vor trebui să ţină la zi fişele individuale ale refugiaţilor din fiecare ţară.Agenţi provocatori vor fi recrutaţi în toate ţările cu misiunea de a demoraliza massele emigranţilor români.
In acelaş timp,o campanie de calomnii va fi lansată împotriva conducătorilor politici şi a membrilor activi ai emigraţiei.Se va încerca prin toate mijloacele a se recruta elemente corupte ale emigraţiei şi se prevede chiar că anumite publicaţii de o falsă ţinută anticomunistă pot fi subvenţionate.
Această campanie este dealtfel dirijată şi în interiorul R.P.R.-ului.Astfel,din ordinul autorităţilor,un ziarist, pe nume V.Constantin,a scris o piesă de teatru intitulată "Ultimii cruciaţi",în care aduce pe scenă emigranţi români.Autorul încearcă în această operă să discrediteze emigraţia românească"

Ştirea aceasta vine să întărească anumite ipoteze,că adică,elemente lipsite de scrupule din sânul refugiului nostru,joacă carte comunistă.Indiferent dacă aceşti indivizi o fac conştient ,adică sunt simbriaşii legaţiilor reperiste din ţările unde se găsesc;sau fac acest joc inconştient din pricina ambiţiilor lor neroade şi din setea de parvenire,adevărul este că de multe ori, în urma acţiunilor lor necugetate,aceste buturugi pun umărul,alături de argaţii moscovei la răsturnarea carului intereselor româneşti. Orbi şi surzi,din pricina patimei care sălăşlueşte în ei,aceste creaturi încearcă să încurce prezenţa exilului românesc în uriaşa luptă anticomunistă care se duce astăzi pe plan mondial şi din care România nu poate să lipsească...

Nu este de mirare deci că anumite manifestări,concepute iniţial sub stindardul luptei anticomuniste,îşi schimbă peste noapte caracterul.Pentru noi,aceasta este o dovadă irefutabilă că oficiile RPR-iste se găsesc la treabă şi îşi fac datoria de slugi, cu vârf şi îndesat.

Numai astfel poate fi explicată campania de defăimare şi discreditare a refugiului românesc,până chiar şi aici în Statele Unite.Incercarea aceasta de desagregare a rândurilor noastre,dirijată din umbră de năimiţii Cremlinului şi sprijinită de cozile de topor din mijlocul nostru,nu va face nimic altceva decât să întărească poziţia exilului nostru.Ameninţările nu ne intimidează.Suferinţele,nu ne sperie.Şi lucrul acesta vrem să-l facem cunoscut şi prietenilor şi duşmanilor.Numai aşa,ca să se ştie...

n.n.

CRONICI

CĂRŢI

C. ISOPESCU: "SULLA LETTERATURA ROMENA IN INGHILTERA" Estrati dal Giornale Italiano di Filologia.A.VI. No.3 (1953)-pp.197-220.-Napoli.

Am scris în paginile acestei reviste de nenumărate ori despre activitatea prodigioasă pe tărâmul literaturii comparate a d-lui prof.univ.Claudiu ISOPESCU.In vara trecută dl.prof.Isopescu a făcut o călătorie în Anglia,pentru a-şi complecta cercetările cu privire la legăturile culturale anglo-române şi la mărturii despre România dealungul veacurilor,în Anglia.Ca prim rod al acestor migăloase scotociri în arhivele trecutului,dl.prof.Isopescu ne trimite:"Sulla letteratura Romena in Inghilterra",extras din "Giornale Italiano di Filologia",apărut in 1953 la "Casa Editrice ARMANI"din Napoli.

Ca şi în trecut,şi de data aceasta,dl.prof.Isopescu aduce într'adevăr mărturii inedite şi extrem de interesante şi preţioase pentru cercetătorul trecutului nostru literar,alături de o bogată bibliografie.Cititorul va rămâne desigur surprins să constate că,încă la 1884,H.A.Jackson ţinea la Londra conferinţe despre istoria şi literatura română.(Am fi curioşi să aflăm câte asemenea conferinţe cu lecturi din scriitorii noştri s'au ţinut în aceşti zece ani de amară pribegie),că,la 1841,filologul M.A.BRUCE-Whyte,traducea poesia "Amărâta Turturea",sau că în 1854 apărea la Londra volumul "DOINE;OR THE NATIONAL SONGS OF ROMANIA" datorit diplomatului Greenville MURRAY,sau să citească,în minunată traducere engleză,pe "Peneş Curcanul"...

Acestea sunt doar câteva din mărturiile pe care ni le prezintă dl.prof.Isopescu în lucrarea de faţă.Cele mai multe din aceste documente sunt necunoscute nu numai masselor de cititori dar până şi specialiştilor în materie de literatură comparată, ceea ce,fireşte,ridică valoarea documentară a studiului prezent.

Ne-am bucura nespus de mult,-cum am mai spus-o şi altădată - să vedem adunate odată toate aceste lucrări între scoarţele unui volum compact,în limba română.

**

EUGEN RELGIS: "ŞTEFAN ZWEIG,CAZADOR DE ALMAS" - Ediciones Humanidad, Montevideo 1952.

In seria de lucrări pe care compatriotul nostru,dl. Eugen Relgis le-a publicat în ultimii ani,pentru a face cunoscută în America de Sud,cultura europeană,se numără şi această carte închinată lui Ştefan Zweig,una din marile valori culturale ale bătrânului continent.

In cele 62 pagini,dl.Eugen RELGIS prezintă viaţa agitată a scriitorului austriac,odată cu o analiză sumară,dar bine conturată a operei celui ce a fost Ştefan Zweig.Autorul insistă de-

asemeni asupra straniei morţi a lui Ştefan Zweig,-care,după cum se ştie,s'a sinucis in 1942,in Brazilia - incercând,pe cât este cu putinţă,ca unul care l-a cunoscut personal,să facă puţină lumină in jurul acestei morţi atât de discutate.Cartea mai conţine o serie de scrisori inedite ale lui Ştefan Zweig către autor.
Sperăm că intr'o bună zi - şi am dori ca această zi să fie cât mai apropiată - valoroasele lucrări ale d-lui Relgis vor vedea lumina tiparului şi in limba română.

**

ION GHEORGHE: "RUMÄNIENS WEG ZUM SATELLITEN STAAT" - Kurt Vowinckel Verlag - Heidelberg.

=

Despre cartea d-lui Gen.Ion GHEORGHE,nu s' scris aproape nimic in presa exilului nostru.Nici bine,nici rău.Publicaţiile s'au mulţumit să-i inregistreze apariţia,sau,in cel mai bun caz,să scrie câteva rânduri de complezenţă,fade şi lipsite de interes.Nu vom insista nici noi asupra ei,pentru motivul că preocupările acestei cărţi ies din sfera preocupărilor acestei reviste.Părerea noastră este insă că dl.Gen.Ion Gheorghe n'a reuşit să prezinte fenomenul social şi politic românesc dintre cele două războaie mondiale,obiectiv,aşa cum s'ar fi căzut unui om care vrea să scrie istorie. De multe ori,autorul pleacă dela premize eronate,văzute mult prea personal,pentru a se pierde in concluzii false,ceea ce desigur este in detrimentul adevărului istoric.Dat fiind faptul ca dl. Gen. Gheorghe se adresează cu această carte cititorului străin,credem că d-sa trebuia să se menţină pe linia inaltă a obiectivităţii istorice.Aceasta este singura lacună a cărţii,care-i diminuiază fireşte valoarea documentară.
Cartea este,in general,scrisă clar şi intr'un stil uşor,iar lectura ei,cu mici excepţii,antrenantă.Ea conţine multe adevăruri,mai mult sau mai puţin dureroase pentru desmăţul politic românesc dintre cele două războaie mondiale,dar şi unele aprecieri pripite şi injuste.Tocmai de aceea credem că,pentru restabilirea anumitor adevăruri istorice,se va găsi totuşi odată cineva care să facă o analiză mai amănunţită acestei cărţi,scrisă cu talent, dealtfel,dar cu doze prea diferite de simpatie sau antipatie.

**

"BUNA DIMINEAŢA LA MOŞ AJUN" - Colecţia de cântece tradiţionale. Caetul 1. Casa Română - Rio de Janeiro,1953.

=

Despre "Casa Română",splendida realizare românească dela Rio de Janeiro,am scris intr'un număr trecut al revistei noastre,subliniind gestul de mare şi românească inţelegere al d-nei Aurelia Cocăneanu,care a pus la dispoziţia coloniei româneşti din Rio, propria-i casă,pentru a inlesni astfel manifestările naţionale ale grupului românesc de acolo.Casa Română din Rio,a adăpostit deja o serie de asemenea manifestări,incununate de cel mai frumos succes.
Cu ocazia Crăciunului anului 1953,"Casa Română"din Rio de Janeiro a editat o broşură de cântece tradiţionale româneşti pe care a inchinat-o copiilor exilului nostru.
Pentru copiii pribegiei noastre,cărticica aceasta este desigur un dar preţios.

**

CALENDARUL ZIARULUI "AMERICA" pe anul 1954.- redactat de Petru LUCACI. Cleveland - Ohio.

=

Anul acesta,calendarul ziarului "AMERICA" a intrecut ori ce aşteptări,atât din punct de vedere tehnic cât şi al materialului ce-l prezintă.
Bogat in imagini din Ţară şi din lumea românească din America de Nord,calendarul aduce un material literar,documentar şi informativ,select.Deasemeni paginile de antologie sunt foarte bine şi cu gust alese.In general,calendarul satisface până şi cele mai exigente pretenţii.
Semnează,alături de redactor şi conducătorii Uniunei şi Ligii D-nii Şofron S.Fechete,George Dobrea,John Daniş şi Virginia Moldovan;Maestrul Aron Cotruş,Vasile Posteucă,Ion Ţolescu,N.Novac , Păr.Alex.Cucu,Ilarie Tolan,G.C.Crişan,Mabel Nandriş şi M.Butariu. Pagini antologice din:N.Mihăescu,E.Lovinescu,Al.Vlahuţă,Alexandri Al.Russo,Al.Mateevici,Florin Iordăchescu şi Ion Totu.

*****

R E V I S T E

"INŞIR'TE MARGARITE",Anul 3,Nr.10-11,Rio de Janeiro,Brasilia.

-.-

Frumoasa şi mereu interesanta revistă a poetului I.G.Dimitriu işi continuă apariţia,in ciuda tuturor greutăţilor atât de strâns legate de viaţa de pribeag.In acest ultim caet primit la redacţie semnează pe lângă redactor,dl.Ion ŢOLESCU,un minunat poem intitulat "Crai de rouă";dl.Mişu DEMETRESCU,-frumoase amintiri din Moldova copilăriei,I.N.MANZATTI,-câteva pagini duioase despre Ionel FERNIC,Vintilă HORIA,I.Roth-JELESCU,Nicolae NOVAC,V.H.STAHL, E. RELGIS,Radu DRUMARU şi B.I.GADEA.Note,insemnări despre cărţi şi oameni,complectează paginile acestui bogat număr al revistei din Rio.Subliniem interesantul articol al dlui Dimitriu:"Slavismul , duşmanul secular al neamului românesc" şi reuşita traducere(prima de altfel) din William Saroyan:"Bărbierul,al cărui unchiu i-a mâncat capul un tigru dela circ",semnată de d-na Inge-Maria DIMITRIU.

*

"ROMANIA" An.1.Nr.1.1954.Roma-Italia. - Iarăşi o nouă publicaţie?-se vor intreba scepticii.Da! Una mai mult la număr.Numai că,de data aceasta,evem de-aface cu o publicaţie scoasă cu intenţia de a informa străinătatea,in speţă massele italiene,asupra dramei poporului frate şi a o ţine la curent şi cu viaţa exilului nostru.Publicaţia aceasta apare sub conducerea profesorului italian Umberto NANI,mare şi sincer prieten al României.Ea umple cu adevărat un gol adânc simţit in publicistica românească de peste hotare.

*****

(Asupra celorlalte cărţi şi publicaţii primite la redacţie, vom reveni in numărul nostru viitor.)

CARNET

B R A Z I L I A

REFUGIAŢII DE DINCOLO DE CORTINA DE FIER ÎŞI DAU MANA

SAO PAULO - In ziua de 20 Decembrie 1953, la orele 6 seara, Cercul de Amiciţie al Refugiaţilor Popoarelor de dincolo de Cortina de fier, a organizat o serbare intimă cu pom de Crăciun, sărbătorind în comun Naşterea Mântuitorului. Este pentru prima dată în S. Paulo - şi poate în întreaga Brazilie, că peste 40 de persoane, aparţinând diferitelor naţiuni din spatele Cortinei de fier, se întâlnesc sub acelaş pom de Craciun pentru a sărbători într'o atmosferă de fraternitate şi bună învoire sf. naştere a Domnului. Acest "Pom de Crăciun" a avut un deosebit răsunet în coloniile străine din S. Paulo lăsând o adâncă impresie în inimile celor ce au participat la serbare. Au participat la acest Pom de Crăciun grupuri ale următoarelor naţiuni: Poloneză, Română, Maghiară, Bulgară, Croată. Sala în care a avut loc impresionanta serbare, era împodobită cu cetină (tuia şi ienuper) şi cu panglici reprezentând culorile naţionale ale celor 5 popoare participante. Pomul de Crăciun - un impozant conifer din familia ienuperilor - încărcat de ghirlande sclipitoare şi zeci de lumânări, a trezit în multe suflete amintiri scumpe şi duioase din trecutul îndepărtat...

Serbarea a început cu o rugăciune şi cu pomenirea celor vii şi celor morţi din patriile cotropite de acelaş duşman crud şi fără Dumnezeu. Au vorbit apoi d-nii: Pal HODOSY (în l. maghiara) şi N. Iancu PALTINISANU (în l. română) - despre necesitatea înfrăţirii popoarelor de după cortină de fier în vederea redobândirii libertăţii şi al unui viitor paşnic şi fericit. Dl. L. ZAFIROF a citit traducerea în l. portugheză a celor două cuvântări, după care, în timp ce se aprindeau lumânările Pomului de Crăciun, iar la vitrolă se cânta "Noite Santa", s'a procedat la împărţirea darurilor, fiecare naţiune primind câte-un cadou simbolic dela fiecare din celelalte naţiuni prezente (în general: cărţi, tablouri, cusături naţionale şi obiecte de ceramică). S'au cântat apoi cântări de Crăciun şi folclor - grupul român excelând prin colindele noastre frumoase, cântate în cor pe trei voci. S'a servit apoi o cină comună, serbarea luând sfârşit la miezul nopţii într'o atmosferă de cordialitate şi înfrăţire desăvârşită.

***

SAO PAULO - In şedinţa Comitetului "Cercul de Amiciţie al refugiaţilor de dincolo de cortina de fier", s'a păstrat un minut de tăcere în omagierea celor 13 eroi români căzuţi în ţară la 1. Nov. în lupta contra asupritorului roşu. In prealabil, într'o scurtă cuvântare, Preşedintele Cercului a făcut portretul celor ce-au mers să moară pentru patrie, exprimând în numele celorlalte 4 naţiuni reprezentate în Cerc - polonezi, unguri, bulgari şi croaţi, profunda admiraţie şi simpatie faţă de eroismul românilor ce luptă în rezistenţă. Parastase şi rugăciuni speciale pentru cei morţi în lupta împotriva comunismului, au fost ridicate Duminecă 29 Nov. 53. la Biserica Ortodoxă şi Unită din localitate.

F R A N Ţ A

PARIS - Duminecă 7 Martie, orele 3.30 d.a., a avut loc în Salles des Societes Savantes, adunarea generala a membrilor "Centrului ziariştilor şi publiciştilor români democraţi în refugiu". După câteva minute de reculegere pentru cei dispăruţi, omorâţi şi chinuiţi de către comuniştii din România, dl. Constantin ARSENE, care a prezidat adunarea, a făcut darea de seamă asupra activităţii din ultimii 2 ani.

Cu prilejul împlinirei a 40 de ani de activitate profesionala, a d-lui Pamfil ŞEICARU, Preşedintele de onoare al Centrului, adunarea a ţinut să exprime un respectuos omagiu celui care a fost totdeauna la avantpostul ideilor de LIBERTATE şi DREPTATE.

La desbateri au luat cuvântul d-nii Dr. George PALADI, Alexandru CRISTESCU, Ion VASILESCU, Aurel SALA şi Mircea CRUTZESCU. In încheere d. C. Arsene, a adus mulţumiri Ministerului de Interne Francez, care a dat autorizaţia definitivă de funcţionare a CENTRULUI pe teritoriul francez. Procedându-se apoi la alegerea noului Comitet, a fost reales d. C. ARSENE, preşedinte, dr. G. PALADI vice-preşedinte, Al. CRISTESCU secretar general, Iuliu OANCEA casier. Censori au fost aleşi d-nii M. CRUTZESCU şi Aurel SALA.

***

C A N A D A

MONTREAL - La 11 Octombrie 1953 a luat fiinţă la Montreal "ASOCIAŢIA ROMÂNĂ DIN CANADA" având ca Preşedinte pe dl. Mihail I. POP, iar secretar pe dl. Petre SULTANA. Scopul Asociaţiei este de a desfăşura o activitate culturală şi ştiinţifică şi de a întreţine comorile geniului românesc prin manifestări, bibliotecă şi şcoală românească.

*

WINDSOR - La adunarea generală extraordinară a grupului românilor din Windsor, ţinută în ziua de 7 Februarie c. s'au pus bazele unei Asoc. care a primit numele de "CÂNTAREA ROMÂNIEI" - Asociaţie Românească de Cultură şi Ajutor. Au participat 48 persoane şi s'a ales următorul comitet de conducere: Preşedinte, dl. Prof. Dimitrie LUNGU, Vice-preş. dl. Chirilă CIUNTU, Secretar, dl. Marin MARIN, casier, dl. Simion DRAGOMIR, Controlori, d-nii Gheorghe GHERAN şi Tănase VANGHELE Membri: d-nii G. RUCAREANU, Ion CUCU, Avram STANCA şi Ion PITIRICI.

S T A T E L E U N I T E

SERBĂRILE ASOC. "N. BĂLCESCU" LA GARY ŞI INDIANA HARBOR, Ind.

Cu prilejul Crăciunului, Asoc. "N. Bălcescu" a aranjat două serbări tradiţionale; prima la GARY, Ind., în ziua întâia de Crăciun, iar a doua la INDIANA-HARBOR, Ind. în ziua a treia a Crăciunului. Ambele serbări au cuprins în programul lor: cântece de stea, colinde şi cântece naţionale româneşti. S'a jucat piesa "Advocatul de divorţuri" de dl. C. V. Bârsan în interpretarea d-lor Const. ARDELEANU, Aurel BURTTIC, Nic. STAMATE, N. NOVAC, şi d-na Lidia COVANEA. şi dl. Vasile BARSAN Dl. Maior I. Bumbăcescu, Preşedintele Asoc. a vorbit, atât la Gary,

cât şi la Indiana-Harbor,despre Crăciunul trăit în lumea liberă şi cel de dincolo de Cortina de fier,unde o haită de bestii fără cre-dinţă şi patrie,încearcă să înlocuiască sensul adânc creştin al a-cestui praznic,vopsindul cu roşu.

Dl.Aurel Burtic a cântat cu mult talent,la Gary,"Balada Refugi-aţilor".La Indiana-Harbor,la reuşita programului şi-a dat concursul corul Bisericii Sf.Gheorghe Nou din loc,şi corul copiilor de pe lângă parohie,conduse de Păr.Prot.S.MIHALŢIAN.Serbările au fost ur-mate de dans.A cântat orchestra J.BOLDY.Venitul a fost destinat a-jutorării românilor bolnavi din Europa.

Donaţii speciale în acest scop au fost făcute la GARY de către Păr.Eugen LAZAR $ 5;dl.Ioan COMANIŢA $ 5;dl.Romul PENTEA $ 5; dl. Petre DOBREA $ 3;dl.Nicolae LEUCA $ 3;dl.Tudor VURBEA 4 2;dl.Deeni POPA 2;iar d-nii Aurel GAVRILA,Nicolae CHIRILA,Laurian MARIUŢ şi Florea SALAJAN,câte 1 dolar.Societatea "TREICOLORUL ROMAN" a făcut Asociaţiei N.Bălcescu o frumoasă donaţie de45 dolari.

La serbarea dela Indiana Harbor s'au primit următoarele donaţii: din partea Păr.Gh.MUREŞANU $ 4;Păr.Prot.S.MIHALŢIAN $ 1 iar din partea d-şoarei Ileana COSTE din Los Angeles-California s'a primit prin poştă suma de $ 2.

Asociaţia "N.Bălcescu" ţine să aducă mulţumirile ei şi pe aceas-tă cale tuturor donatorilor.Din sumele donate,la care s'a adăugat câştigul serbărilor şi cotizaţiile membrilor Asoc.s'a trimis in ce-le trei zone vestice ale Germaniei şi in Austria,suma de $ 250.

•

GARY - Duminecă 20 Dec.1953,în Biserica "Pogorârea Duhului Sf." au fost increştinaţi cei trei feciori ai d-lui şi d-nei Nicolae STAMATE:Nicolae,-având de naşi pe dl.şi d-na Rev.Eugen LAZAR;Fer-dinand,-având de naşi pe dl.şi d-na Teodor şi Ana PANEA;şi Mihail, având de naşi pe dl şi d-na Aurel şi Ecaterina BURTIC.Actul botezu-lui a fost oficiat de către Păr.Eugen LAZAR.

•

CHICAGO - In ziua de 12 Februarie c.familia Staudinger,cu un grup de cunoştinţe au aranjat surpiza unui "baby party",tinerelor doamne,Margarette Ardeleanu şi Irmuţa Czernicowski-Ighel,ce aşteap-tă majorarea familiilor cu "primul sau primii" născuţi,-după cum este moda emisferei.Momentele emoţionante ale reuniunei au fost im-primate de ora de radio germană care printre acordurile unei melo-dii nostalgice,a intercalat semnalarea fericitelor evenimente,con-form uzului indigen.

•

NEW YOR - Duminecă 11 Martie,în Biserica "Sf.Dumitru" s'a ridi-cat un parastas pentru odihna sufletului celei ce a fost scriitoa-rea Anişoara STAN,de către Păr.Vasile HAŢEGAN şi Ambrosie NEDER. A participat,pe lângă soţul d-nei Stan,dl Joe D.RUBIN o mulţime de priteni şi cunoscuţi ai dispărutei.

•

NEW YORK - Domniţa ILEANA a României a vorbit la Biserica Sf. Gheorghe" în ziua de 5 Martie,în cadrul zilei mondiale a rugăciunii.

•

O PRECIZARE A ASOCIATIEI NICOLAE BALCESCU.-In urma unor diferenţe de pareri,Asoc."N.Bălcescu" ţine să precizeze că a luat hotărîrea re-tragerii sale din acţiunea ridicării TROIŢEI dela Indiana Harbor.Pa-rohia Sf.Gheorghe Nou,adoptând o altă formulă,va ridica singură a-ceasta Troiţă pe ziua de 6 Iunie

****